

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права та правосуддя

**ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ
ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої
освіти за спеціальністю 081 «Право»
освітньо-професійна програма
«Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 4 від 29.02.2024 року

Чернігів 2024

Проблеми виконання покарань за кримінальним законодавством України. Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 – Право ОПІ «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» / Укл.: Іваньков І.В. Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка». 2024. 85 с.

Укладач:

Іваньков Ігор Володимирович, к.ю.н., доцент

Відповідальний за випуск: Сенченко Надія Миколаївна, доцент кафедри кримінального права та правосуддя, кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: Селецький Олексій Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1.ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ПРАКТИЧНИХ	6
2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
3. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	10
Тема 1. Кримінально-виконавча політика на сучасному етапі розвитку	Ошибка! Зак.
Тема 2. Теоретичні проблеми кримінально-виконавчої системи України	16
Тема 3. Проблеми відповідності кримінально-виконавчого законодавства України міжнародним стандартам	21
Тема 4. Правове регулювання і порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі Ошибка! Закладка не определена.	27
Тема 5. Загальна характеристика позбавлення волі як особливого інституту державного примусу.	36
Тема 6. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі в колоніях різних рівнів безпеки Ошибка! Закладка не определена.	42
Тема 7. Особливості відбування покарання у виді позбавлення окремими категоріями засуджених	49
Тема 8. Теоретичні і практичні проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи України	57
Тема 9. Правове регулювання заходів заохочення та стягнення в місцях позбавлення волі.....	63
Тема 10. Актуальні проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання та їх соціальної адаптації.....	70
4. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ»	78
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	81

ВСТУП

Навчальна дисципліна **«Проблеми виконання покарань за кримінальним законодавством України»** є вибірковою і вивчається студентами спеціальності 081 – «Право» всіх форм навчання.

Передумовою для вивчення дисципліни **«Проблеми виконання кримінальних покарань за законодавством України»** є успішне засвоєння дисциплін «Теорія держави і права», «Кримінальне право», «Кримінально-виконавче право», «Кримінологія», «Криміналістика», «Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх» та здобуті наступні результати навчання: формування комплексу юридичних компетенцій, які необхідні сучасному юристу, який розуміє та усвідомлює поняття і завдання кримінально-виконавчого права, його основні наукові категорії, норми та джерела, принципи виконання кримінальних покарань, правовий статус засуджених, система органів і установ виконання покарань, нагляд і контроль за виконанням кримінальних покарань, участь громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених, порядок і умови виконання та відбування кримінальних покарань, передбачених ст. 51 Кримінального кодексу України і призначених вироком суду; звільнення від відбування покарань, допомога особам, які відбули покарання, здійснення контролю і нагляду за ними, а також удосконалення вміння пошуку, обробки наукової, нормативної, історичної та довідкової інформації.

Метою викладання навчальної дисципліни **«Проблеми виконання кримінальних покарань за законодавством України»** є формування у здобувачів вищої освіти системи знань, а також вмінь і навичок, пов'язаних із вирішенням теоретичних та практичних проблем, що стосуються правового регулювання відносин, що виникають у сфері виконання та відбування покарань; застосуванням набутих знань у практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни **«Проблеми виконання покарань за кримінальним законодавством України»** є: ознайомлення з відповідною термінологією та основними поняттями навчальної дисципліни **«Проблеми виконання покарань за кримінальним законодавством України»**, побудованих на оновлених концептуальних підходах до визначення її структури та змісту; вивчення теоретичного матеріалу, поданого за модульним принципом організації навчального процесу; практичне засвоєння учбового матеріалу, набуття навичок і вмінь у застосуванні законодавства, що регламентує порядок та умови виконання і відбування кримінальних покарань; вивчення правового статусу засуджених, ув'язнених, співробітників кримінально-виконавчої системи, родичів засуджених та ув'язнених, представників релігійних конфесій, громадських та інших організацій, що приймають участь у виправленні та перевихованні засуджених.

Практичні заняття – одна з основних форм навчання. Їх мета полягає у засвоєнні основних теоретичних положень і відпрацюванні навичок практичного застосування законодавчих норм, що регулюють діяльність судових та правоохоронних органів. Практичні заняття проходять у формі відповідей здобувачів вищої освіти на теоретичні питання, вирішення практичних завдань, ділових ігор, вивчення конкретних практичних прикладів. З найважливіших теоретичних тем проводяться колоквиуми.

На практичних заняттях перевіряється ступінь засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних питань дисципліни, положень законодавства та практики його застосування. Перевірка знань здійснюється також завдяки проведенню поточного модульного контролю.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- завдання оперативно-розшукової діяльності;
- предмет, методологію, завдання навчальної дисципліни **«Проблеми виконання покарань за кримінальним законодавством України»;**
- нормативно-правові акти, що регулюють порядок та умови виконання і відбування покарань;
- проблеми створення та реалізації правових норм, що визначають функції та завдання державних органів і установ виконання покарань;
- проблеми реалізації і перспективи розвитку кримінально-виконавчої політики;
- проблеми реалізації процесу виконання кримінальних покарань;
- проблеми встановлення організаційних основ діяльності органів та установ виконання покарань;
- проблеми визначення місця кримінально-виконавчого права в системі права України;
- проблеми визначення кола суб'єктів та стадій виконання та відбування покарань;
- проблеми визначення принципів виконання покарань;
- проблеми виконання окремих видів покарань, процедур звільнення від покарання.

вміти:

- оперувати основними поняттями, які використовуються при вивченні навчальної дисципліни **«Проблеми виконання кримінальних покарань за законодавством України»;**
- на практиці застосовувати норми кримінально-виконавчого права, що регулюють відносини у сфері виконання та відбування покарань, підстави, порядок звільнення від відбування покарання, здійснення контролю та нагляду за особами, звільненими від відбування покарання та

застосування інших заходів кримінально- правового характеру, розроблені наукою кримінально-виконавчого права рекомендації щодо ефективного застосування законодавства та вдосконалення правозастосування;

– вирішувати практичні ситуації, що стосуються визначеної законом процедури виконання покарань, застосування до засуджених інших заходів кримінально-правового характеру.

1. Загальний розрахунок годин практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Кримінально-виконавча політика на сучасному етапі розвитку	2
2	Тема 2. Теоретичні проблеми кримінально-виконавчої системи України	2
3	Тема 3. Проблеми відповідності кримінально-виконавчого законодавства України міжнародним стандартам	2
4	Тема 4. Правове регулювання і порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі	2
5	Тема 5. Загальна характеристика позбавлення волі як особливого інституту державного примусу	2
6	Тема 6. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі в колоніях різних рівнів безпеки	2
7	Тема 7. Особливості відбування покарання у виді позбавлення окремими категоріями засуджених	2
8	Тема 8. Теоретичні і практичні проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи України	2
9	Тема 9. Правове регулювання заходів заохочення та стягнення в місцях позбавлення волі	2
10	Тема 10. Актуальні проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання та їх соціальної адаптації	2
Разом		20

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми кримінально-виконавчого права

Тема 1. Кримінально-виконавча політика на сучасному етапі розвитку

Кримінально-виконавча політика України як складова частина політики держави. Місце кримінально-виконавчої політики в політиці держави у сфері боротьби зі злочинністю, її співвідношення з кримінальною політикою. Цілі і завдання кримінально-виконавчої політики України. Вплив кримінально-виконавчої політики на кримінально-виконавче законодавство. Суб'єкти формування кримінально-виконавчої політики. Форми реалізації кримінально-виконавчої політики. Фактори, які визначають стратегію, основні напрямки формування і розвиток кримінально-виконавчої політики. Основні принципи кримінально-виконавчої політики. Стратегія та сучасні тенденції розвитку кримінально-виконавчої політики України.

Тема 2. Теоретичні проблеми кримінально-виконавчої системи України

Роль та місце органів і установ виконання покарань в системі правоохоронних органів. Види органів і установ виконання покарань. Кримінально-виконавчі установи, їх відмінність від місць тримання під вартою. Апарати управління в системі органів і установ виконання покарань.

Органи держави, які виконують покарання без позбавлення волі, їх загальна характеристика.

Персонал органів і установ виконання покарань, його основні права та обов'язки. Реалізація вимог міжнародних стандартів про підвищений соціально-правовий захист персоналу органів і установ виконання покарань.

Правові засади, форми і зміст контролю органів державної влади й органів місцевого самоврядування за діяльністю органів і установ виконання покарань. Судовий контроль за діяльністю органів і установ виконання покарань. Цілі і форми відомчого контролю. Прокурорський нагляд за дотриманням законів адміністрацією органів і установ виконання покарань. Підстави і порядок здійснення громадського контролю за діяльністю органів і установ виконання покарань.

Тема 3. Проблеми відповідності кримінально-виконавчого законодавства України міжнародним стандартам

Поняття і класифікація міжнародних нормативно-правових актів у сфері виконання покарань і поведження із засудженими. Характеристика основних міжнародних нормативно-правових актів у сфері виконання

покарань і поведження із засудженими. Реалізація міжнародно-правових актів у кримінально-виконавчому законодавстві України та у практиці виконання покарань в Україні. Правове регулювання виконання покарань в Європейських країнах.

Змістовий модуль 2. Проблеми виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі

Тема 4. Правове регулювання і порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі

Становлення та розвиток інституту пробації в зарубіжних країнах. Соціально-правова характеристика інституту пробації. Місце інституту пробації в міжнародних правових документах. Особливості національної моделі пробації. Правові основи пробації та діяльності органу пробації. Поняття, мета, принципи та завдання пробації.

Правове регулювання і порядок виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Правове регулювання і порядок виконання покарання у виді громадських робіт. Правове регулювання і порядок виконання покарання у виді виправних робіт.

Змістовий модуль 3. Проблеми виконання кримінальних покарань пов'язаних з позбавленням волі.

Тема 5. Загальна характеристика позбавлення волі як особливого інституту державного примусу

Позбавлення волі як юридична форма державного примусу. Соціальна роль покарання у виді позбавлення волі. Відповідність соціально-корисних цілей покарання у виді позбавлення волі потребам суспільства. Об'єктивні можливості сучасної пенітенціарної практики. Види позбавлення волі. Зміст покарання у виді позбавлення волі. Порядок та строки призначення покарання у виді позбавлення волі. Правообмеження, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі. Установи, які виконують покарання у виді позбавлення волі та категорії осіб, які в них утримуються.

Тема 6. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі в колоніях різних рівнів безпеки

Виправні колонії мінімального рівня безпеки. Категорії осіб, засуджених до позбавлення волі, що відбувають кримінальні покарання у колоніях даного виду. Правовий статус осіб, засуджених до позбавлення волі, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки.

Виправні колонії середнього рівня безпеки. Категорії осіб, засуджених до позбавлення волі, що відбувають кримінальні покарання у колоніях даного виду. Правовий статус осіб, засуджених до позбавлення волі, які відбувають покарання у виправних колоніях середнього рівня безпеки.

Виправні колонії максимального рівня безпеки. Категорії осіб,

засуджених до позбавлення волі, що відбувають кримінальні покарання у колоніях даного виду. Правовий статус осіб, засуджених до позбавлення волі, які відбувають покарання у виправних колоніях максимального рівня безпеки.

Тема 7. Особливості відбування покарання у виді позбавлення окремими категоріями засуджених

Законодавче регулювання та особливості виконання покарання у виді позбавлення волі щодо засуджених жінок. Види виправних колоній в яких відбувають покарання засуджені жінки. Структурні дільниці виправних колоній в яких відбувають покарання засуджені жінки. Правовий статус засуджених жінок під час відбування покарання у виді позбавлення волі. Порядок та умови відбування покарання засудженими жінками. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок та жінок які народили дитину під час відбування покарання відповідно до ст. 83 КК України.

Правове регулювання виконання покарання у виді позбавлення волі щодо неповнолітніх. Установи виконання покарань щодо неповнолітніх. Порядок, умови та особливості відбування покарання у виховних колоніях. Правовий статус неповнолітніх. Особливості застосування основних засобів виправлення та ресоціалізації щодо неповнолітніх. Підстави та порядок переведення неповнолітніх засуджених до виправних колоній та залишення у виховній колонії.

Змістовий модуль 4. Проблеми застосування засобів виправлення та ресоціалізації засуджених

Тема 8. Теоретичні і практичні проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи України

Поняття і нормативне закріплення виправлення і ресоціалізації засуджених. Поняття і види основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених.

Режим в системі основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених, його поняття та основні функції.

Праця як основний засіб виправлення і ресоціалізації засуджених. Правове регулювання і принципи організації праці засуджених. Форми організації праці. Умови та оплата праці засуджених, тривалість робочого часу і його облік.

Соціально-виховна робота як засіб виправлення і ресоціалізації засуджених. Задачі, форми і методи виховної роботи з засудженими.

Тема 9. Правове регулювання заходів заохочення та стягнення в місцях позбавлення волі

Правова природа заходів заохочення, їх місце в системі заходів переконання. Класифікація заходів заохочення. Правове регулювання і порядок застосування заходів заохочення. Посадові особи, які

застосовують заходи заохочення, їх компетенція. Шляхи вдосконалення заходів заохочення і практики їх застосування.

Поняття дисциплінарної відповідальності засуджених. Система заходів стягнення, що застосовується до засуджених. Правове регулювання і порядок застосування заходів стягнення. Компетенція посадових осіб, які мають право застосовувати заходи стягнення. Підстави застосування матеріальної відповідальності. Види та розмір матеріальної відповідальності.

Змістовий модуль 5. Актуальні проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання та їх соціальної адаптації

Тема 10. Актуальні проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання та їх соціальної адаптації

Правові підстави і види звільнення засуджених від відбування покарання. Порядок звільнення від відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк (після закінчення строку покарання, за амністією, помилуванням, умовно-достроковим звільненням, за тяжкою хворобою та ін.).

Соціально-правова та психологічна підготовка осіб, звільнених від відбування покарання.

Допомога засудженим, звільненим від відбування покарання, у трудовому і побутовому улаштуванні.

Правова природа та підстави встановлення адміністративного нагляду в місцях позбавлення волі.

Правові підстави і порядок здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

3. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Методичні поради

Тестові завдання призначені для контрольної перевірки знань студентів з навчальної дисципліни «**Проблеми виконання покарань за кримінальним законодавством України**». Кожне питання супроводжується декількома альтернативними варіантами відповідей, позначеними цифрами 1,2,3, ...

Як правильні приймаються ті відповіді, які відповідають формулюванням чинного кримінального процесуального кодексу та інших нормативних актів кримінального процесуального права. Основу будь-якого юридичного знання становить знання нормативних положень. Тому відповідна побудова тестів повинна стимулювати звернення до першоджерел, якими є текст актів законодавства, що регулюють суспільні відносини у процесі виконання (відбування) кримінальних покарань в Україні. Видається, що акцент на точні юридичні формулювання в тестах не лише необхідний, а й допустимий, можливість його використання не

лише в ході заліку, а й під час поточного навчання, підготовки до занять, коли студент має змогу користуватися усіма необхідними джерелами.

Розв'язання задач (ситуаційних завдань) є окремою формою вивчення навчальної дисципліни **«Проблеми виконання покарань за кримінальним законодавством України»**. Вона спрямована переважно на оволодіння навичками з практики застосування норм кримінального та кримінально-виконавчого права. Така практика, у свою чергу, являє собою невід'ємну частину предмета виконання (відбування) покарань за кримінальним законодавством України як навчальної дисципліни у юридичному вищому навчальному закладі.

Отже, основними цілями розв'язання задач з навчальної дисципліни **«Проблеми виконання покарань за кримінальним законодавством України»** є такі:

- 1) набуття та закріплення навичок самостійної роботи з нормативним матеріалом кримінального процесуального характеру переважно у правозастосовній (практичній) площині;
- 2) вироблення вміння давати власну правову оцінку конкретних життєвих ситуацій (фактичних обставин);
- 3) досягнення належного рівня обґрунтування власної правової оцінки фактичних обставин.

Перш ніж приступити до розв'язання задачі, необхідно уважно її прочитати, звернувши особливу увагу на юридичну термінологію, усвідомивши усі обставини, викладені в умові. Розв'язувати задачу потрібно відповідно до точно зазначених обставин. Довільна зміна умов або допущення того, що не зазначено в тексті, не дозволяється. Під час проведення занять можна обговорити також інші варіанти задачі. Якщо в процесі з'ясування її змісту виникають сумніви щодо певної обставини справи, то слід виходити із загального правила: «будь-які сумніви тлумачаться на користь обвинуваченого або підсудного».

Остаточне вирішення завдання - це логічно пов'язана низка аргументованих суджень, доказів і висновків, що ґрунтуються на законі, а іноді й на іншому нормативному акті. В будь-якому випадку студент повинен робити чітке посилання на певний пункт, частину, статтю відповідного нормативно-правового документа, в якому міститься відповідь на вирішену задачу. Незалежно від того, чи сформульовано в задачі конкретне питання або завдання (кілька питань чи завдань), її розв'язання у найбільш загальній формі включає:

1. Встановлення юридичного змісту наведених в умовах задачі фактичних обставин.
2. Формулювання власної правової оцінки у відповідній формі (кількох формах).
3. Обґрунтування здійсненої правової оцінки.
4. Конкретну відповідь на поставлені в задачі питання чи завдання.

Коли запитання вичерпані, завдання розв'язане, викладач підводить підсумки диспуту, аналізує його хід, називає студентів, які показали добрі

знання, а також вирішує питання, з яких не досягнуто єдності думки. Він також оцінює відповіді кожного студента, відзначає найбільш аргументовані та юридично грамотні відповіді, звертає увагу на мовні помилки, неправильне вживання юридичних термінів і понять, неточні юридичні формулювання.

Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми кримінально-виконавчого права

Тема 1. Кримінально-виконавча політика на сучасному етапі розвитку

Контрольні питання до теми:

1. Поняття кримінально-виконавчої політики держави.
2. Система кримінально-виконавчої політики держави.
3. Завдання кримінально-виконавчої політики держави.
4. Суб'єкти кримінально-виконавчої політики держави.
5. Роль і місце кримінально-виконавчої політики держави у каральній політиці держави.
6. Предмет кримінально–виконавчого права України.
7. Система кримінально–виконавчого права України.
8. Методи кримінально–виконавчого права України.
9. Принципи кримінально-виконавчого права України.
10. Система кримінально-виконавчого права законодавства України.
11. Мета кримінально-виконавчого законодавства України.
12. Завдання кримінально-виконавчого законодавства України.

Теми ІР

1. Встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим) як основний засіб виправлення та ресоціалізації засуджених.
2. Суспільно корисна праця як основний засіб виправлення та ресоціалізації засуджених.
3. Соціально-виховна робота як основний засіб виправлення та ресоціалізації засуджених.
4. Загальноосвітнє і професійно-технічне навчання як основний засіб виправлення та ресоціалізації засуджених.
5. Проблеми розвитку кримінально-виконавчого права України.
6. Реформування кримінально-виконавчої системи в незалежній Україні.

Питання для самоконтролю

1. Метод кримінально-виконавчого права.
2. Місце кримінально-виконавчого права в системі права України.

3. Поняття кримінально-виконавчих правовідносин.
4. Види та структура норм кримінально – виконавчого права України.
5. Джерела кримінально-виконавчого законодавства України.

Тестові завдання:

1. Кримінально-виконавче право - це:

- a) Самостійна галузь права.
- b) Комплексна галузь права.
- c) Складова кримінального права.
- d) Складова кримінального та кримінально-процесуального права.
- e) Складова кримінології.

2. Які з нижчеперелічених джерел не належать до сучасного кримінально-виконавчого законодавства України:

- a) Кримінально-виконавчий кодекс України.
- b) Закон «Про державну виконавчу службу».
- c) Європейська конвенція «Про нагляд за умовно засудженими і умовно звільненими правопорушниками».
- d) Конституція України.
- e) Лист МОН «Про вдосконалення організації навчання неповнолітніх осіб, засуджених до позбавлення волі, в середніх загальноосвітніх школах виховних колоній Державного департаменту України з питань виконання покарань».

3. На якому з наведених принципів не ґрунтується кримінально-виконавче законодавство?

- a) Невідворотності виконання і відбування покарань.
- b) Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини.
- c) Законності.
- d) Рівності засуджених перед законом.
- e) Диференціації та індивідуалізації виконання покарань. логічна ситуація; кримінальна субкультура; причини конкретного кримінального правопорушення.

4. За характером встановленого правила норми кримінально-виконавчого права поділяються на:

- a) Регулятивні, правоохоронні, спеціальні.
- b) Матеріальні, процесуальні.
- c) Зобов'язальні, заборонні, уповноважуючі, заохочувальні.
- d) Регулятивні, правоохоронні, заохочувальні.
- e) Матеріальні, процесуальні, регулятивні.

5. Вкажіть основний метод правового регулювання в кримінально-

виконавчому праві:

- a) Диспозитивний.
- b) Заохочувальний.
- c) Імперативний.
- d) Порівняльно-правовий.
- e) Історичний.

6. Вкажіть додатковий метод правового регулювання в кримінально-виконавчому праві:

- a) Індукції.
- b) Заохочувальний.
- c) Моделювання.
- d) Порівняльно-правовий.
- e) Історичний.

7. За соціальним призначенням норми кримінально-виконавчого права поділяються на:

- a) Регулятивні, правоохоронні, спеціальні.
- b) Матеріальні, процесуальні.
- c) Зобов'язальні, заборонні, уповноважувальні, заохочувальні.
- d) Регулятивні, правоохоронні, заохочувальні.
- e) Матеріальні, процесуальні, регулятивні.

8. Чинний КВК України було прийнято (А) та набрав чинності (В):

a) А - 25 грудня 1991 р.	В - 25 січня 1992 р.
b) А - 23 грудня 1970 р.	В - 1 червня 1971 р.
c) А - 12 лютого 2002р.	В - 1 січня 2004 р.
d) А - 23 грудня 2003 р.	В - 1 червня 2004 р.
e) А - 11 липня 2003 р.	В - 1 січня 2004 р.

9. Суб'єктом формування політики у сфері виконання покарань є:

- a) Верховна Рада України.
- b) Міністерство юстиції України.
- c) Департамент з питань виконання кримінальних покарань.
- d) Верховний Суд України.
- e) Національна поліція України.

10. Момент виникнення та припинення кримінально-виконавчих правовідносин?

- a) З моменту оголошення особі підозри правоохоронним органом до закінчення відбування покарання.
- b) З моменту закінчення досудового слідства та передачі справи до суду до постановлення обвинувального вироку.
- c) З моменту постановлення обвинувального вироку до закінчення

відбування покарання.

d) З моменту набрання обвинувальним вироком законної сили до закінчення відбування покарання.

e) З моменту обрання особі запобіжного заходу у виді тримання під вартою до закінчення відбування покарання.

11. Кримінально-виконавчі правовідносини виникають між:

a) Державою в особі органів і установ виконання покарань та засудженими з приводу виконання/відбування кримінальних покарань.

b) Потерпілим та ув'язненим з приводу вчинення останнім кримінального правопорушення.

c) Участь в кримінальному провадженні.

d) Органом досудового слідства та особою щодо якої є обґрунтована підозра у вчиненні кримінального правопорушення.

e) Потерпілим та засудженим з приводу відшкодування збитків.

f) Державою в особі органів і установ та засуджених з приводу відшкодування збитків.

Ситуаційні задачі:

1. Назвіть сучасні теорії про мету покарання, які знайшли своє відображення в чинному кримінально-виконавчому законодавстві України, процитуйте їх.

2. Знайдіть та выпишіть нормативно-правові акти, що регулюють суспільні відносини в галузі кримінально-виконавчого права, які були прийняті за 2010-2024 роки.

3. Порівняйте Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу» та Закон України «Про пробацію», знайдіть у них спільне та відмінне (в чому вони суперечать одне одному).

4. Які зміни були внесені до Кримінально-виконавчого кодексу України за останні 5 років (вказати повні дані)?

5. Складіть список діючих постанов Пленуму Верховного Суду України, в яких роз'яснюються питання виконання і відбування покарань, амністії, помилування, звільнення від відбування покарань та інші.

6. Знайдіть і выпишіть з Кримінально-виконавчого кодексу України по три приклади зобов'язальних, заборонних, уповноважуючих та заохочувальних норм кримінально-виконавчого права.

7. Знайдіть і выпишіть з Кримінально-виконавчого кодексу України по три приклади матеріальних та процесуальних норм кримінально-виконавчого права.

8. Знайдіть і выпишіть з Кримінально-виконавчого кодексу України по три приклади регулятивних та правоохоронних норм кримінально-виконавчого права.

Тема 2. Теоретичні проблеми кримінально-виконавчої системи України

Контрольні питання до теми:

1. Актуальні питання модернізації кримінально-виконавчої системи України.
2. Реформування кримінально-виконавчої системи України у контексті європейського вибору.
3. Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення
4. Актуальні питання встановлення адміністративного нагляду за особами, звільненими з установ виконання покарань, які розташовані на тимчасово окупованій території України
5. Особливості застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання відповідно до кримінального та кримінально-виконавчого законодавства України.
6. Регулювання диференціації та індивідуалізації виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк.
7. Права і свободи людини - підґрунтя запровадження системи пробації в Україні.
8. Контроль у структурі механізму реалізації кримінально-виконавчої політики.
9. Питання співвідношення принципів рівності засуджених перед законом і диференціації та індивідуалізації виконання покарань у кримінально-виконавчому законодавстві України.

Теми ІР

1. Вирішення проблеми прав засуджених у контексті карально-ресоціалізаційної політики України.
2. Новели кримінально-виконавчого законодавства щодо прав засуджених до позбавлення волі
3. Праця засуджених: право чи обов'язок?
4. Еволюція застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання у вітчизняній пенітенціарній системі.

Питання для самоконтролю

1. Сучасні тенденції розвитку кримінально-виконавчої системи України.
2. До питання визначення поняття «правовий статус засудженого».
3. Кримінально-виконавче врегулювання порядку організації праці засуджених до позбавлення волі
4. Вдосконалення кримінально-виконавчого законодавства щодо

застосування до засуджених заходів заохочення і стягнення.

5. Місце освіти у процесі виконання кримінальних покарань.

Тестові завдання:

1. Яка стадія розвитку кримінально-виконавчого права характеризується виникненням інституту помсти?

- a) Стадія помсти та самосуду.
- b) Стадія грошових викупів.
- c) Стадія становлення кримінально-виконавчого права.

2. Які види покарань застосовувалися в Україні на стадії грошових викупів?

- d) Грошові стягнення.
- e) Тілесні покарання.
- f) Смертна кара.
- g) Ув'язнення.

3. Які види тюрем існували в період до Нового часу?

- a) Тюрми попереднього ув'язнення.
- b) Тюрми для довічного ув'язнення небезпечних державних злочинців.
- c) Каторжні тюрми.
- d) Всі відповіді правильні.

4. Які цілі тюремного ув'язнення висувалися в пенсільванській тюремній системі?

- a) Духовне відродження злочинця і спеціальна превенція.
- b) Загальна превенція і ресоціалізація злочинця.
- c) Ресоціалізація злочинця і спеціальна превенція.
- d) Всі відповіді правильні.

5. Які основні принципи прогресивної системи відбування покарання?

- a) Скасування вироків з певним терміном, який ставився в залежність від виконання якоїсь роботи.
- b) Введення системи оцінок-марок, якими б оцінювалася виконана робота, працьовитість, поведінка засудженого.
- c) Розподіл ув'язнених на маленькі групи (6—7 осіб) і введення системи кругової поруки.
- d) Всі відповіді правильні.

6. Що таке борстальська система?

- a) Спеціальна система молодіжних тюрем (для осіб від 16 до 21 року).
- b) Видозмінена американська система реформаторіїв, тільки без

невизначених вироків.

- c) Система, в якій поміщення у тюрму означає віддачу правопорушника у розпорядження тюремної адміністрації на чотири роки.
- d) Всі відповіді правильні.

7. Який принцип кримінально-виконавчого права вимагає від органів та установ виконання покарань дотримуватися прав і свобод людини?

- a) Справедливість.
- b) Гуманізм.
- c) Законність.
- d) Невідворотність виконання покарання.

8. Який принцип кримінально-виконавчого права вимагає від органів та установ виконання покарань ставитися до засуджених з повагою до їхньої гідності?

- a) Справедливість.
- b) Гуманізм.
- c) Законність.
- d) Невідворотність виконання покарання.

9. Що є предметом регулювання кримінально- виконавчого права?

- a) Діяльність органів і установ виконання покарань.
- b) Кримінально-виконавчі правовідносини.
- c) Порядок виконання та умови відбування покарань.
- d) Політика у сфері виконання покарань.

10. Який з напрямів діяльності органів і установ виконання покарань є визначальним?

- a) Кримінально-виконавча діяльність.
- b) Соціально-педагогічна діяльність.
- c) Трудова діяльність засуджених.
- d) Оперативно-розшукова діяльність.

11. Кримінально-виконавче законодавство складається з:

- a) Кримінально-виконавчого кодексу України.
- b) Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань.
- c) Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України».
- d) Закону України «Про пробацію».

12. Назвіть основні функції кримінально - виконавчого законодавства:

- a) Охоронна.
- b) Регулятивна.
- c) Запобіжна.
- d) Виховна.

13. Виконання-відбування покарання регулюється кримінально-виконавчим законодавством, яке діє:

- a) Під час виконання та відбування покарання.
- b) Яке було чинним під час вчинення правопорушення.
- c) Яке діяло під час винесення судом вироку.
- d) Яке було чинним на час набрання вироком законної сили.

14. Назвіть засоби усунення прогалин у кримінально-виконавчому законодавстві:

- a) Аналогія права
- b) Правотворча діяльність
- c) Правозастосовна діяльність
- d) Аналогія законодавства

Ситуаційні задачі:

1. Засуджений П., який відбував покарання у виді позбавлення волі у виправній колонії мінімального рівня безпеки з загальними умовами тримання, попросив дозволу адміністрації виправної колонії на короткочасний виїзд за межі колонії у зв'язку з тим, що мало відбутися судове засідання щодо розірвання шлюбу з його дружиною, де мало розглядатися питання про поділ майна подружжя, визначення місця проживання їх малолітньої дитини.

Начальник колонії повідомив П. про те, що немає можливості доставити його в суд для участі в судовому засіданні, а короткочасні виїзди для засуджених у зв'язку з необхідністю участі в судовому засіданні для засуджених не передбачені кримінально- виконавчим законодавством.

Чи правомірні дії начальника установи відповідно до чинного КВК України?

Аргументуйте власну відповідь.

2. Громадянин М. вперше засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 257 КК України до покарання у виді позбавлення волі на строк п'ять років з повною конфіскацією майна.

В якій установі М. буде відбувати основне покарання?

До якого органу (установи) суд повинен направити передбачені законодавством документи для виконання покарання у виді конфіскації майна?

Аргументуйте власну відповідь.

3. Громадянин К. вироком суду за кримінальне правопорушення, передбачене ч.1 ст. 307 КК України, засуджений до покарання у виді позбавлення волі на строк чотири роки і звільнений від відбування покарання з випробуванням, з покладенням на нього обов'язків

повідомляти про зміну місця проживання, роботи або навчання; періодично з'являтися для реєстрації.

До якого органу суд повинен направити копію вироку з розпорядженням про його виконання для здійснення контролю за поведінкою засудженого?

Аргументуйте власну відповідь.

4. Вироком Личаківського районного суду м. Львова від 6 червня 2023 року О. був засуджений за кримінальне правопорушення, передбачене ст. 257 КК України до покарання у виді позбавлення волі на строк сім років з повною конфіскацією майна. Вирок суду був оскаржений в апеляційному порядку і ухвалою апеляційного суду від 3 жовтня 2023 року залишений без змін. Після повернення справи з апеляційної інстанції 5 жовтня 2023 року, 7 жовтня суд надіслав копію вироку, виконавчий лист до відділу державної виконавчої служби Личаківського районного управління юстиції м. Львова - за місцезнаходженням квартири, що належала на праві власності засудженому, - у Личаківському районі.

Під час виконання вироку в процесі виконавчого провадження, державним виконавцем було встановлено, що стосовно засудженого у відділі ДВС Личаківського районного управління юстиції м. Львова перебувають на виконанні виконавчі документи щодо стягнення з О. коштів на відшкодування заподіяної ним майнової шкоди; квартира засудженого перебувала під заставою комерційного банку; крім квартири у власності засудженого були автомобіль, кошти на рахунку в банку.

Проаналізуйте, чи суд направив копію вироку і виконавчий лист за належним місцем виконання вироку.

Чи може бути звернене стягнення на зазначене вище майно засудженого на виконання вироку в частині конфіскації майна?

Аргументуйте власну відповідь.

5. А. вироком суду засуджений до покарання у виді арешту на строк 5 місяців, направлений для відбування покарання у слідчий ізолятор за місцем його проживання. Під час відбування покарання А. побажав відправити лист на ім'я прокурора, а також попросив надати йому побачення з захисником. Адміністрація установи, отримавши лист від засудженого, переглянула його і в той самий день повернула засудженому, зазначивши, що не може цей лист надіслати адресату, оскільки в останньому засуджений вживає ненормативну лексику, деякі його висловлювання є некоректними і неетичними. Прохання надати засудженому побачення з захисником адміністрація слідчого ізолятора задовольнила.

Проаналізуйте, чи дотримано в даній ситуації міжнародні стандарти у галузі захисту прав засуджених та національне законодавство.

Аргументуйте власну відповідь.

Тема 3. Проблеми відповідності кримінально-виконавчого законодавства України міжнародним стандартам

Контрольні питання до теми:

1. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Загальній декларації прав людини 1948 року;
2. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Міжнародному пакту про економічні, соціальні і культурні права 1976 р.;
3. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Міжнародному пакту про громадянські та політичні права 1976 р.
4. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Женевської конвенції 1949 року, яка передбачає захист військовополонених.
5. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання 1987 р.
6. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Мінімальним стандартним правилам поводження з ув'язненими ООН (Правила Мандели). 2015 р.
7. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Правилам ООН щодо поводження з жінками-ув'язненими і заходів покарання для жінок-правопорушниць, не пов'язаних з позбавленням волі (Бангкокським правилам) 2010 р.
8. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Керівним принципам ООН для попередження злочинності серед неповнолітніх (Ер-Ріадским керівним принципи) 1990 р.
9. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Мінімальним стандартним правилам ООН, що стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) 1985 р.
10. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Правилам ООН, що стосуються захисту неповнолітніх, позбавлених волі (Гаванським правилам) 1990 р.
11. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Європейській Конвенції про захист прав людини і основних свобод 1950 р.
12. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Європейській Конвенції
13. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України проти катувань або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання 1984 р.
14. Відповідність кримінально-виконавчого законодавства України Рекомендації Rec (2006) 2 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи, що стосується Європейських пенітенціарних тюремних правил (затвердженій Комітетом Міністрів 11 січня 2006 р. на 952-му засіданні

заступників міністрів), переглянуті та доповнені комітетом міністрів 1 липня 2020 р. на 1380-м засіданні заступників міністрів.

Теми ІР

1. Еволюція розвитку Мінімальним стандартним правилам поводження з ув'язненими ООН (Правила Мандели). 2015 р.

2. . Еволюція розвитку Рекомендації Res (2006) 2 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи, що стосується Європейських пенітенціарних тюремних правил (затвердженій Комітетом Міністрів 11 січня 2006 р. на 952-му засіданні заступників міністрів), переглянуті та доповнені комітетом міністрів 1 липня 2020 р. на 1380-м засіданні заступників міністрів.

3. Філософія, мета та зміст Правил ООН щодо поводження з жінками-ув'язненими і заходів покарання для жінок-правопорушниць, не пов'язаних з позбавленням волі (Бангкокських правил) 2010 р.

4. Філософія, мета та зміст Керівних принципів ООН для попередження злочинності серед неповнолітніх (Ер-Ріядських керівних принципів) 1990 р.

5. Філософія, мета та зміст Мінімальних стандартних правил ООН, що стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінських правил) 1985 р.

6. Філософія, мета та зміст Правил ООН, що стосуються захисту неповнолітніх, позбавлених волі (Гаванських правил) 1990 р.

Питання для самоконтролю

1. Поняття та функції міжнародно-правових стандартів прав людини.

2. Загальні міжнародно-правові акти у галузі прав ув'язнених.

3. Спеціальні міжнародно-правові акти у галузі прав ув'язнених.

4. Поняття міжнародно-правових стандартів прав національних етнічних, релігійних і мовних меншин.

5. Міжнародно-правовий захист ув'язнених жінок.

6. Міжнародно-правовий захист ув'язнених дітей.

Тестові завдання:

Відповіді аргументувати посиланням на відповідний нормативно-правовий акт із вказівкою статті або її частини.

1. Кримінально-виконавчий кодекс України було прийнято

a) 5 квітня 2001 р.

b) 11 липня 2003 р.

c) 24 серпня 1991 р.

d) 20 грудня 1990 р.

2. Дитиною вважається людина віком до:

- a) До 18 років.
- b) До 16 років.
- c) До 14 років.
- d) До 21 року.

3. Невід'ємні права кожна людина отримує з моменту:

- a) Народження.
- b) Отримання громадянства.

4. Сучасне розуміння прав людини сформувалося після

- a) Першої світової війни.
- b) Другої світової війни.
- c) Революції 1917 року.
- d) Революції Гідності.

5. «Загальна декларація прав людини» була проголошена

- a) 10 грудня 1945 року.
- b) 10 грудня 1948 року.
- c) 10 грудня 1953 року.
- d) 10 грудня 2014 року.

6. Якою організацією була проголошена «Загальна декларація прав людини»

- a) НАТО.
- b) ЄС.
- c) ООН.
- d) ОБСЄ.

7. Що є джерелом прав людини?

- a) Права людини надає їй держава.
- b) Права людини – вигадка західних держав, яку вони нав'язують іншим народам.
- c) Права людини походять з людської гідності, яку мають всі люди від народження.
- d) Права людині надаються суспільством, і їх мають всі члени суспільства, які ведуть порядне та пристойне життя.

8. Основним міжнародним документом про права людини натепер є Загальна декларація прав людини . Яку відому фразу можна прочитати десь на початку тексту Декларації

- a) Ми вважаємо за самоочевидні істини, що всіх людей створено рівними.

- b) Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах.
- c) Людина є мірою всіх речей.
- d) При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

9. Яке із цих прав є невід'ємним?

- a) На громадянство.
- b) На життя.
- c) На приватну власність.
- d) Право повернення на батьківщину.

10. Головним принципом Декларації прав людини та громадянина ООН є те, що

- a) Кожна людина має право на життя та свободу.
- b) Усі люди народжуються вільними та рівними у своїх правах.
- c) Людська гідність є головною цінністю кожної людини.

11. Яке покоління прав людини затвердило право всіх людей на життя, свободу та приватну власність «від природи»?

- a) Перше.
- b) Друге.
- c) Третє.
- d) Четверте.

12. Яка група прав людини визначає можливість доступу людини до духовних здобутків своєї спільноти й людства?

- a) Соціально- економічні.
- b) Культурні.
- c) Громадянські.
- d) Політичні.

13. У який спосіб права людини, затверджені ООН, включені до українського законодавства?

- a) Через Конституцію України.
- b) Через спеціальні акти ООН.
- c) Через окремий кодекс законів.
- d) Через Укази Президента України.

14. Коли людина може звернутися до Європейського суду з прав людини?

- a) Після вичерпання всіх національних засобів захисту своїх прав.
- b) У випадку порушення її прав державою.
- c) У випадку, якщо вона не довіряє національним правовим механізмам.

d) Коли в національному законодавстві не передбачені інші можливості для захисту її прав.

15. Яке з цих прав особисте?

- a) На особисту недоторканність.
- b) На працю.
- c) На освіту.
- d) На достатній життєвий рівень.

16. Право на життя – це право:

- a) Належне до досягнення певного віку.
- b) Надане від народження.
- c) Набуте з досягненням певного віку.

17. Яка група прав людини визначає можливість доступу людини до духовних здобутків своєї спільноти й людства?

- a) Соціально- економічні.
- b) Культурні.
- c) Громадянські.
- d) Політичні.

Ситуаційні задачі:

1. Продовжить визначення:

Право людини – це ...

Міжнародне право – це ...

Компаративізм – це ...

Державно-правовий інститут – це ...

Міжнародно-правові норми – це ...

2. Чи виникають у якійсь із перелічених ситуацій міжнародно-правові відносини з приводу захисту прав людини:

1) розгляд Судом Європейських співтовариств справи з питань регулювання діяльності ЄС;

2) вчинення громадянином Італії кримінального правопорушення на території України;

3) укладення договору між Україною і США про уникнення подвійного оподаткування;

4) укладення угоди між українською організацією та іноземною фірмою;

5) звернення громадянина України до Європейського Суду з прав людини;

6) подання громадянином Туреччини позовної заяви в суд України про спадкування майна.

3. Громадянин Руанди Д. звернувся до Комітету з прав людини з проханням розслідувати вбивство місцевим офіцером членів його сім'ї під час геноциду 1994 року. Проте в задоволенні скарги йому було відмовлено на підставі порушення процедури звернення.

Як ви вважаєте, на якій підставі громадянин Руанди отримав відмову?

Аргументуйте Вашу відповідь.

4. Громадянин Китаю анонімно відіслав до Європейського суду з прав людини скаргу на дії китайського уряду, який порушує права автономії, де він мешкає. Проте в задоволенні скарги йому було відмовлено на підставі порушення процедури звернення.

Як ви вважаєте, яка підстава мається на увазі?

Аргументуйте Вашу відповідь.

5. Використовуючи текст (витяги) з Європейської Конвенції про захист прав людини і основних свобод 1950 р., визначте, порушення яких прав осіб, що належать до певних груп населення, за своїм змістом може стати предметом розгляду у Європейському суді з прав людини.

Аргументуйте Вашу відповідь.

6. Під час інспектування пенітенціарної установи (де утримуються як чоловіки, так і жінки) було складено протокол порушення наступних вимог «Мінімальних стандартних правил поведження з ув'язненими» стосовно організації роботи персоналу:

- жіноче відділення знаходиться під керівництвом відповідального співробітника чоловічої статі;
- піклування про жінок, що перебувають в ув'язненні, і нагляд за ними покладено тільки на співробітників жіночої статі;
- співробітники, які виконують свої функції в безпосередньому контакті з засудженими, носять зброю.

Вирішіть питання про відповідність даних ситуацій Мінімальним стандартним правилам поведження з ув'язненими 2015 р. та Правилам ООН щодо поведження з жінками-ув'язненими і заходів покарання для жінок-правопорушниць, не пов'язаних з позбавленням волі (Бангкокським правилам) 2010 р.

Аргументуйте Вашу відповідь.

7. Під час інспектування служби пробації було виявлено, що волонтери, які сприяють роботі офіцерів пробації з підобліковими особами (клієнтами), не застраховані від нещасних випадків, тілесних ушкоджень та громадської відповідальності при виконанні своїх обов'язків; і що їм не компенсуються витрати, які вони несуть при виконанні своєї роботи. Від директора служби було відібрано пояснення, в якому зазначалося, що волонтери не застраховані через те, що волонтерська діяльність не є для

них основним джерелом доходу; а відсутність компенсацій пояснюється наявністю платні за допомогу офіцерам пробації в їхній діяльності.

Проаналізуйте ситуацію, що склалася, і дайте правильну відповідь, спираючись на вимоги Мінімальних стандартних правил Організації Об'єднаних Націй щодо заходів, не пов'язаних із ув'язненням [Токійські правила] 1990 р., Закону України «Про пробацію».

Змістовий модуль 2. Проблеми виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі

Тема 4. Правове регулювання і порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі

Контрольні питання до теми:

1. Проблеми правового регулювання і порядку виконання покарання у виді виправних робіт.
2. Проблеми правового регулювання і порядку виконання покарання у виді громадських робіт.
3. Проблеми правового регулювання і порядку виконання покарання у виді арешту.
4. Проблеми правового регулювання і порядку виконання покарання у виді обмеження волі.
5. Проблеми правового регулювання і порядку виконання покарання у виді штрафу.
6. Проблеми правового регулювання і порядку виконання покарання у виді конфіскації майна.
7. Проблеми правового регулювання і порядку виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
8. Проблеми правового регулювання і порядку виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Теми ІР

1. Виконання покарання у виді арешту: сучасні проблеми організації та правового регулювання.
2. Виконання покарання у виді обмеження волі: сучасні проблеми організації та правового регулювання.
3. Виконання покарання у виді штрафу: сучасні проблеми правового регулювання.
4. Виконання покарання у виді конфіскації майна: сучасні проблеми правового регулювання.

Питання для самоконтролю

1. Правовий статус засуджених до покарання у виді виправних робіт.
2. Правовий статус засуджених до покарання у виді громадських робіт.
3. Правовий статус засуджених до покарання у виді арешту.
4. Правовий статус засуджених до у виді обмеження волі.
5. Правовий статус засуджених до покарання у виді штрафу.
6. Правовий статус засуджених до покарання у виді конфіскації майна.
7. Правовий статус засуджених до покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
8. Правовий статус засуджених до покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Тестові завдання:

Відповіді аргументувати посиланням на відповідний нормативно-правовий акт із вказівкою статті або її частини.

1. Місце відбуття покарання у виді арешту:

- a) Карцер.
- b) Місце постійного проживання засудженого з правообмеженнями, що визначені у вироку суду.
- c) Гауптвахта.
- d) Виправні центри, з огляду на місце постійного проживання засудженого.
- e) Приміщення камерного типу.

2. Покарання у виді арешту встановлюється на строк:

- a) Від одного до шести місяців.
- b) Від одного місяця до дев'яти місяців.
- c) Від одного місяця до одного року.
- d) Від шести місяців до двох років.
- e) Від одного року до двох років.

3. Щодо кого з нижчеперелічених осіб не може бути призначено покарання у виді арешту:

- a) Жінок, які мають дітей віком до десяти років.
- b) Осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років.
- c) Військовослужбовців строкової служби.
- d) Жінок, які мають дітей віком до шести років.
- e) Безробітних.

4. Тривалість прогулянки засуджених до арешту: повнолітнім (А) та неповнолітнім (В)

- a) А – дві години; В – три години.
- b) А – три години; В – три години.
- c) А – одна година; В – дві години.
- d) А – три години; В – чотири години.
- e) А – чотири години; В – без обмежень, але не більше 6 год. на добу.

5. Чи правомірне буде залучення адміністрацією установи осіб, засуджених до арешту, до безоплатної праці?

- a) Так, до робіт з благоустрою арештних домів, але не більше 6 годин на добу.
- b) Так, до поліпшення житлово-побутових умов засуджених, але не більше 3 годин на добу.
- c) Так, до допоміжних робіт із забезпечення арештних домів продовольством в порядку дисциплінарного стягнення.
- d) Так, до допоміжних робіт із забезпечення арештних домів продовольством в порядку черговості і не більш як на дві години на день.
- e) Неправомірне, оскільки Конституцією України задекларовано право на працю, а не обов'язок.

6. На засуджених до арешту поширюються права, обов'язки, заборони і обмеження, встановлені кримінально-виконавчим законодавством для осіб, які відбувають покарання у виді:

- a) Позбавлення волі на певний строк.
- b) Обмеження волі.
- c) Виправні роботи.
- d) Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.
- e) Позбавлення волі на певний строк, але щодо осіб, яких було зараховано до штату господарчої обслуги в слідчому ізоляторі.

7. Ким забезпечується медичне обслуговування в арештних домах?

- a) Лікувальними закладами системи Міністерства охорони здоров'я України.
- b) Засуджені до покарання у виді арешту мають задовільний стан здоров'я і не потребують медичної допомоги.
- c) Лікарями системи Міністерства охорони здоров'я України за рахунок рідних та близьких засуджених.
- d) Органами виконання покарань у порядку, передбаченому законодавством.
- e) Медична допомога в арештних домах не надається, оскільки засуджені мають при собі медичні препарати.

8. Які з нижчеперелічених заходів заохочень можуть бути застосовані

до засуджених до арешту за сумлінну поведінку?

- a) Дострокове зняття раніше всіх накладених стягнень.
- b) Подяка.
- c) Нагородження цінним подарунком.
- d) Застосування умовно-дострокового звільнення.
- e) Зміни умов тримання.

9. Стягнення у виді поміщення в карцер засудженого до арешту застосовується:

- a) За постановою начальника арештного дому.
- b) За постановою заступника начальника арештного дому.
- c) За постановою начальника відділення соціально-психологічної служби арештного дому.
- d) За постановою начальника арештного дому, санкціонованої прокурором.
- e) Вказаний вид дисциплінарного стягнення до засуджених не передбачено нормами Кримінально-виконавчого кодексу України.

10. Законодавче визначення покарання у виді обмеження волі:

- a) Тримання особи в кримінально-виконавчих установах відкритого типу без ізоляції від суспільства з обов'язковим залученням засудженого до праці.
- b) Тримання особи в кримінально-виконавчих установах відкритого типу без ізоляції від суспільства в умовах здійснення за нею нагляду з обов'язковим залученням засудженого до праці.
- c) Тримання особи в кримінально-виконавчих установах відкритого типу без ізоляції від суспільства в умовах здійснення за нею нагляду з добровільним залученням засудженого до праці.
- d) Тримання особи в кримінально-виконавчих установах закритого типу без ізоляції від суспільства в умовах здійснення за нею нагляду з обов'язковим залученням засудженого до праці.
- e) Тримання особи в кримінально-виконавчих установах закритого типу з ізоляцією від суспільства в умовах здійснення за нею нагляду з обов'язковим залученням засудженого до праці.

11. Особи, засуджені до обмеження волі, відбувають покарання у виправних центрах:

- a) Як правило, у межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до їхнього місця проживання до засудження.
- b) Як правило, у межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до місця скоєння ними злочину.
- c) Як правило, у межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до місця проживання потерпілих.
- d) Як правило, у межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до їхнього місця проживання до засудження, що чітко

визначено в рішенні суду.

е) Як правило, у межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до їхнього постійного місцезнаходження до засудження.

12. Обмеження волі встановлюється на строк:

- a) Від двох до п'яти років.
- b) Від одного до п'яти років.
- c) Від трьох до п'яти років.
- d) Від двох до шести років.
- e) Від шести місяців до п'яти років.

13. З нижчеперерахованих осіб вкажіть, до кого не може бути застосоване покарання у виді обмеження волі:

- a) Осіб, що відбували покарання у виді обмеження волі.
- b) Жінок, що мають дітей віком до чотирнадцяти років.
- c) Осіб, що відбували покарання у виді позбавлення волі.
- d) Військовослужбовців-контрактників.
- e) Державних службовців I-III рангів.

14. Місця відбування покарання у виді обмеження волі:

- a) Виправні центри.
- b) Арештні доми.
- c) Слідчі ізолятори.
- d) Колонії з мінімальним рівнем безпеки.
- e) Колонії з максимальним рівнем безпеки.

15. Чи дозволено користуватись засудженим до обмеження волі, які перебувають у лікувальних закладах, мобільним зв'язком?

- a) Ні, не дозволено.
- b) Дозволено, але з дозволу медичного персоналу.
- c) Дозволено, окрім осіб, що перебувають на профілактичних обліках.
- d) Дозволено відповідно до положень КВК України.
- e) Дозволено відповідно до положень та інструкцій МОЗ України.

16. Хто забезпечує засуджених до обмеження волі продуктами харчування та речовим майном?

- a) Адміністрація виправного центру з наступним відшкодуванням.
- b) Засуджені придбавають за власні кошти.
- c) Адміністрація підприємства, установи, організації, де працевлаштований засуджений.
- d) Адміністрація установи надає безкоштовно, оскільки засуджені відбувають покарання.
- e) Власник підприємства, де засуджені залучаються до суспільно корисної праці.

17. Законодавче визначення кримінального покарання у виді конфіскації майна:

- a) Добровільне вилучення у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого.
- b) Добровільне оплатне вилучення у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого.
- c) Примусове безоплатне вилучення у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого.
- d) Примусове оплатне вилучення у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого.
- e) Самовільне вилучення у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого.

18. За вчинення яких злочинів може встановлюватись покарання у виді конфіскації майна?

- a) Умисні особливо тяжкі злочини.
- b) За тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини.
- c) Необережні злочини за наявності двох і більше потерпілих.
- d) Корисливі злочини незалежно від ступеня тяжкості.
- e) Тяжкі та особливо тяжкі злочини, які вчинені державними службовцями.

19. Хто здійснює виконання покарання у виді конфіскації майна?

- a) Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів.
- b) Територіальні органи управління виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів.
- c) Прокурори, які здійснюють на відповідній території нагляд за додержанням законів у виконанні судових рішень у кримінальних справах.
- d) Працівники державної виконавчої служби.
- e) Працівники державної фіскальної служби.

20. Яке з нижчепереліченого майна не підлягає конфіскації?

- a) Частка засудженого у статутному фонді суб'єктів господарської діяльності.
- b) Паливо, потрібне засудженому, членам його сім'ї та особам, які перебувають на його утриманні, для готування їжі та обігрівання приміщення протягом шести місяців.
- c) Пайові внески до дачнобудівних кооперативів.
- d) Майно, передане засудженим у довірче управління.
- e) Все майно засудженого може бути конфісковано за вироком суду.

21. Чи може бути застосована конфіскація до неповнолітніх засуджених?

- a) Так, може.
- b) Так, може, але за наявності в неповнолітнього майна, яке йому належить на праві приватної власності.
- c) Ні, не може.
- d) Ні, але за згоди батьків чи опікунів для погашення позовних вимог потерпілих від злочину.
- e) У залежності від ступеня тяжкості вчиненого засудженим злочину.

22. Чи може бути конфіскована частка засудженого у статутному фонді суб'єктів господарської діяльності з іноземним елементом?

- a) Так.
- b) Ні.
- c) Так, але зі згоди інших співвласників суб'єкта господарської діяльності.
- d) Так, але за погодженням Міністерства юстиції України.
- e) Так, але за умови надання дозволу засудженим.

23. Перелік майна, що не підлягає конфіскації, визначається:

- a) Законом України «Про виконавче провадження».
- b) Кримінальним процесуальним кодексом України.
- c) Кримінально-виконавчим кодексом України.
- d) Кримінальним кодексом України.
- e) Митним кодексом України.

24. Виконання покарання у виді конфіскації майна здійснюються відповідно до положень:

- a) Закону України «Про попереднє утримання».
- b) Закону України «Про виконавче провадження».
- c) Закону України «Про Національну поліцію України».
- d) Закону України «Про прокуратуру».
- e) Закону України «Про адміністративний нагляд».

25. Строк виконання покарання у виді конфіскації майна:

- a) До одного року.
- b) До двох років.
- c) До трьох років.
- d) Чинне законодавство не встановлює строків виконання даного покарання.
- e) До чотирьох років.

26. Що таке спеціальна конфіскація?

- a) Вид кримінального покарання, який полягає в примусовому безоплатному вилученні в дохід держави знарядь злочину, що належать

обвинуваченому а також грошей, цінностей, інших речей, нажитих злочинним шляхом.

б) Не є видом кримінального покарання, так як передбачена кримінально-процесуальним законодавством і полягає в примусовому безоплатному вилученні в дохід держави знарядь злочину, що належать обвинуваченому, а також грошей, цінностей, інших речей, нажитих злочинним шляхом.

с) Вид кримінального покарання, який полягає в добровільному оплатному вилученні в дохід держави знарядь злочину, що належать обвинуваченому, а також грошей, цінностей, інших речей, нажитих злочинним шляхом.

д) Вид кримінального покарання, який полягає в примусовому оплатному вилученні в дохід держави знарядь злочину, що належать обвинуваченому, а також грошей, цінностей, інших речей, нажитих злочинним шляхом.

Ситуаційні задачі:

1. Засуджений до трьох років обмеження волі М. відбував покарання у виправному центрі. Він звернувся з проханням до адміністрації центру дозволити йому проживати разом з дружиною в їх власному будинку, що знаходиться неподалік від виправного центру.

Запропонуйте відповідь адміністрації виправного центру.

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

2. Засуджена до двох років обмеження волі З. після відбування шести місяців призначеного покарання звернулася до начальника виправного центру із заявою про звільнення її від відбування покарання, мотивуючи тим, що вона вагітна, строк вагітності (за довідкою) - п'ять місяців.

Що повинен відповісти начальник виправного центру?

Назвіть підстави і порядок звільнення засуджених до обмеження волі.

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

3. До начальника виправного центру звернулися засуджені Г. і К. із проханням дозволити їм виїзд за межі виправного центру строком на 12 діб (у відпустку до родичів), посилаючись на те, що Г. необхідно у цей час зареєструвати шлюб і підготуватися до весілля, а К. необхідно зорати ділянку в 1 га і допомогти матері посадити картоплю.

Що відповість начальник виправного центру?

Назвіть підстави для короткострокового виїзду за межі виправного центру.

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

4. К., засуджений до обмеження волі строком на чотири роки, звернувся до начальника виправного центру з проханням перевести його до виправної колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, яка розташована поруч із селом, звідки він родом, оскільки умови праці і проживання там такі самі, як і у виправному центрі.

Як має поступити начальник виправного центру?

Які у К. є перспективи?

Запропонуйте свої варіанти відповіді, спираючись на чинне законодавство.

5. Засуджений до чотирьох років обмеження волі Б. у робочий час зловживав спиртними напоями, порушував громадський порядок, за що неодноразово був попереджений адміністрацією заводу, де працював. Одного разу, прийшовши на роботу в нетверезому стані, він вчинив бійку із засудженим Х., зламав йому руку, розірвав одяг. Розуміючи, що за такі дії йому треба буде відповідати, він утік із виправного центру і був затриманий органами поліції лише через два місяці. На момент затримання Б. відбув 6 місяців строку покарання.

Які заходи можуть бути застосовані до Б.?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

6. І. було засуджено за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК України до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією майна. Після набрання вироком законної сили до виконання було надіслано виконавчий лист, копію протоколу опису майна та копію вироку. В копії протоколу опису майна зазначалося, що для забезпечення можливої конфіскації майна було накладено арешт на побутову техніку, що належала засудженому. Зберігачем майна було призначено дружину засудженого. Під час перевірки наявності майна, зазначеного в опису, державний виконавець з'ясував, що зазначене майно відсутнє, інше майно, що підлягає конфіскації, виявити не вдалося.

Якими мають бути дії державного виконавця?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

7. К. було засуджено до десяти років позбавлення волі з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна. Під час досудового слідства опис майна засудженої не проводився. У процесі виконавчого провадження державному виконавцю стало відомо, що засуджена є одним із засновників товариства з обмеженою

відповідальністю. В зв'язку з цим державний виконавець звернувся до директора цього підприємства з листом про необхідність виділення і передачі майна, що припадає на частку засудженої, до відділу державної виконавчої служби України.

Чи є правомірними дії державного виконавця?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

8. Р. було засуджено за ч. 4 ст. 190 КК України до п'яти років позбавлення волі з конфіскацією майна. Під час виконавчого провадження державним виконавцем було описано шубу, яка належала засудженій, вартістю 50 000 грн. Представник засудженої звернувся до суду зі скаргою на дії державного виконавця, мотивуючи це тим, що одяг засудженого належить до майна, на яке не може бути накладено стягнення за виконавчими документами.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

9. К. було засуджено за ч. 3 ст. 212 КК України до семи років позбавлення волі з конфіскацією майна. Під час виконавчого провадження було накладено арешт на майно засудженого. Проте під час передачі майна фінансовим органам державному виконавцю стало відомо, що засуджений помер у місцях позбавлення волі.

Чи має право державний виконавець продовжувати здійснювати дії, направлені на конфіскацію майна?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

Змістовий модуль 3. Проблеми виконання кримінальних покарань пов'язаних з позбавленням волі.

Тема 5. Загальна характеристика позбавлення волі як особливого інституту державного примусу.

Контрольні питання до теми:

1. Проблеми правового регулювання покарання у виді позбавлення волі на певний строк та у виді довічного позбавлення волі.

2. Проблеми порядку виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк та у виді довічного позбавлення волі.

3. Особливості визначення засудженому до позбавлення волі виду колонії.

4. Особливості направлення засуджених до позбавлення волі для відбування покарання.

5. Особливості прийняття засуджених до позбавлення волі до виправних і виховних колоній.

6. Проблеми визначення правового статусу засуджених до позбавлення волі.

7. Особливості медико-санітарного забезпечення засуджених до позбавлення волі.

8. Особливості залучення засуджених до позбавлення волі до суспільно корисної праці.

9. Особливості загальноосвітнього і професійно-технічного навчання засуджених до позбавлення волі.

10. Особливості проведення богослужіння і релігійних обрядів в установах виконання покарань.

Теми ІР

1. Виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк та у виді довічного позбавлення волі: сучасні проблеми правового регулювання.

2. Виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк та у виді довічного позбавлення волі: сучасні проблеми організації.

3. Вимоги міжнародних документів щодо умов тримання засуджених в установах виконання покарань.

4. Вимоги міжнародних документів щодо визначення правового статусу засуджених до позбавлення волі.

5. Вимоги міжнародних документів щодо медико-санітарного забезпечення засуджених до позбавлення волі.

6. Вимоги міжнародних документів щодо залучення засуджених до позбавлення волі до суспільно корисної праці.

7. Заходи безпеки, що застосовується персоналом при спілкуванні з засудженими до позбавлення волі.

Питання для самоконтролю

1. Правовий статус засуджених до покарання у виді виправних робіт.
2. Правовий статус засуджених до покарання у виді громадських робіт.

3. Правовий статус засуджених до покарання у виді арешту.

4. Правовий статус засуджених до у виді обмеження волі.

5. Правовий статус засуджених до покарання у виді штрафу.

6. Правовий статус засуджених до покарання у виді конфіскації майна.

7. Правовий статус засуджених до покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

8. Правовий статус засуджених до покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Тестові завдання:

Відповіді аргументувати посиланням на відповідний нормативно-правовий акт із вказівкою статті або її частини.

1. Покарання у виді позбавлення волі встановлюється на строк:

- a) Від одного до п'ятнадцяти років.
- b) Від одного до п'ятнадцяти років, за винятком випадків, передбачених Загальною частиною Кримінального кодексу України.
- c) Від двох до п'ятнадцяти років.
- d) Від трьох до п'ятнадцяти років.
- e) Від трьох до двадцяти п'яти років.

2. Законодавче визначення кримінального покарання у виді позбавлення волі:

- a) Ізоляція засудженого та поміщення його на певний строк до кримінально-виконавчої установи закритого типу.
- b) Ізоляція засудженого та поміщення його на певний строк до кримінально-виконавчої установи відкритого типу.
- c) Добровільне поміщення засудженого на певний строк до кримінально-виконавчої установи закритого типу.
- d) Ізоляція засудженого та поміщення його безстроково до кримінально-виконавчої установи закритого типу.
- e) Поміщення засудженого на певний строк до кримінально-виконавчої установи відкритого типу.

3. Хто визначає вид колонії, в якій засуджені до позбавлення волі відбувають покарання?

- a) Суд під час постановлення вироку.
- b) Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.
- c) Спостережна комісія.
- d) Прокурори, які здійснюють на відповідній території нагляд за додержанням законів під час виконання судових рішень у кримінальних справах.
- e) Начальник Головного управління Національної поліції України на відповідній території.

4. Протягом якого строку особи, засуджені до позбавлення волі, направляються для відбування покарання?

- a) Не пізніше тридцятиденного строку з дня надходження із суду розпорядження про виконання вироку, який набрав законної сили.
- b) Не пізніше десятиденного строку з дня набрання вироком законної сили.

с) Не пізніше десятиденного строку з моменту клопотання прокурора, що брав участь у кримінальному провадженні.

д) Не пізніше десятиденного строку з моменту вручення засудженому вироку.

е) Не пізніше двадцятиденного строку з дня набрання вироком законної сили.

5. Хто з нижчеперелічених категорій не може бути прийнятий для переміщення з одного місця відбування покарання до іншого?

а) Засуджені у випадку наявності стосовно них інших кримінальних проваджень.

б) Хворі, яким заборонено переміщення лікарем установи відправника.

с) Засуджені у хворобливому стані.

д) Засуджені, одягнені не за сезоном.

е) Хворі на активну форму туберкульозу легенів.

6. Кого повідомляє адміністрація колонії про приведення вироку до виконання і про місце відбування покарання засудженим?

а) Протягом десяти діб повідомляє суд, який постановив вирок.

б) Протягом трьох діб повідомляє прокурора, який брав участь у справі.

с) Протягом трьох діб повідомляє потерпілого у справі.

д) Протягом трьох діб повідомляє членів сім'ї або близьких родичів за вибором засудженого.

е) Протягом трьох діб повідомляє центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, який і визначав вид колонії для засудженого.

7. Який з перелічених критеріїв є основним для роздільного тримання засуджених до позбавлення волі у виправних колоніях?

а) Перебування засудженого на оперативних та профілактичних обліках.

б) Стан здоров'я.

с) Ставлення засудженого до суспільно корисної праці та до адміністрації в цілому.

д) Ступінь педагогічної занедбаності та ставлення до культурно-виховних заходів.

е) Вид та професія особи до засудження.

8. Засуджений до позбавлення волі відбуває весь строк покарання в одній виправній колонії:

а) У межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до його місця проживання до засудження.

б) У межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до

місця постійного проживання родичів потерпілих.

с) У межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до місця скоєного злочину.

д) У межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до місця постановлення судом вироку.

е) Залежно від волевиявлення засудженого.

9. Яку максимальну кількість газет та журналів може мати при собі засуджений?

а) По десять примірників.

б) По п'ять примірників.

с) По п'ятнадцять примірників.

д) Жодних обмежень не існує.

е) Рішення приймається в кожному випадку індивідуально, з огляду на кількість аркушів у виданнях.

10. Засуджені до довічного позбавлення волі мають право на короткострокові побачення з близькими родичами:

а) раз на 6 місяців;

б) раз на 3 місяці;

с) кількість встановлюється прокурором, який здійснює нагляд;

д) раз на місяць.

11. Засуджені до довічного позбавлення волі мають право на тривале побачення з близькими родичами:

а) раз на 6 місяців;

б) раз на 3 місяці;

с) кількість встановлюється прокурором, який здійснює нагляд;

д) раз на місяць;

е) 1 раз на 2 місяці.

12. Самодіяльні організації для засуджених до довічного позбавлення волі:

а) не створюються;

б) створюються;

с) створюються тільки в багатомісних камерах;

д) за 6 місяців.

Ситуаційні задачі:

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

1. С. був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК України до восьми років позбавлення волі. Комісією з питань розподілу він був направлений до

виправної колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання. Один із членів Комісії з питань розподілу не погодився з таким рішенням на підставі того, що згідно зі ст. 12 КК України це кримінальне правопорушення є тяжким, С. вчинив його у стані сп'яніння, це спричинило тяжкі наслідки (смерть потерпілого, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень іншим особам), тому він повинен відбувати покарання у виправній колонії максимального рівня безпеки.

Дайте правову оцінку названій ситуації і визначте С. рівень безпеки виправної колонії, мотивуючи своє рішення.

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

2. С. було засуджено до трьох років позбавлення волі за хуліганство згідно з ч. 4 ст. 296 КК України. За рішенням Комісії з питань розподілу він був направлений у колонію мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання. Через тиждень після його прибуття до колонії виявилось, що раніше, десять років тому, С. відбував покарання за таке саме кримінальне правопорушення, крім того, коли він був неповнолітнім, його було засуджено за крадіжку до одного року позбавлення волі.

Як слід вчинити у цьому випадку?

У колонії якого рівня безпеки С. буде відбувати покарання?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

3. Під час приймання засуджених до колонії середнього рівня безпеки начальник відділення по контролю за виконанням судових рішень за матеріалами особової справи встановив, що у колонію прибув М., засуджений за ст. 115 КК України до 12 років позбавлення волі. Раніше він двічі був засуджений, у тому числі й за кримінальне правопорушення, вчинене під час відбування покарання. Судимість за усі попередні кримінальні правопорушення не була погашеною або знятою.

У виправній колонії якого рівня безпеки може відбувати покарання засуджений М.?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

4. У 1989 р. К. був засуджений до покарання у виді виправних робіт на строк два роки. Через рік за систематичне і злісне ухилення від відбування цього покарання він був направлений у виправну колонію мінімального рівня безпеки на невідбутий строк. У 2022 р. К. за умисне вбивство був засуджений до десяти років позбавлення волі.

Визначте рівень безпеки виправної колонії, в якій повинен відбувати покарання К..

Чи може він вважатися особою, яка раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

5. В одній з кримінально-виконавчих установ через обмежені технічні можливості засуджені не змогли скористатися послугами телефонного зв'язку. На прохання засуджених голова ради колективу звернувся до начальника кримінально-виконавчої установи з пропозицією замінити невикористані телефонні переговори побаченнями.

Чи є можливою така заміна?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

6. Засуджений К., що відбував покарання у виправній колонії середнього рівня безпеки, звернувся зі скаргою до прокурора на дії на пальника виправної колонії, який не дозволив йому короткочасний виїзд за межі місця позбавлення волі у зв'язку зі смертю матері.

Чи є обґрунтованою скарга засудженого?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

7. За графіком, відділення соціально-психологічної служби, у якому відбував покарання засуджений В., інвалід 1-ї групи, відвідувало ларьок на території колонії двічі на місяць. На початку місяця В. придбав у ларьку на гроші, одержані за переказом, продукти харчування і предмети першої потреби на суму мінімального розміру заробітної плати. Під час другого відвідування магазину В. планував придбати продукти харчування та предмети першої потреби за рахунок пенсії, а також на суму мінімального розміру заробітної плати.

Чи є можливість у інваліда 1-ї групи при кожному відвідуванні магазину колонії придбавати продукти харчування і предмети першої потреби на суму мінімального розміру заробітної плати?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

Тема 6. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі в колоніях різних рівнів безпеки

Контрольні питання до теми:

1. Поняття установ виконання покарань, їх основне соціальне призначення, завдання і місце в системі органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю.

2. Принципи діяльності, структура, компетенція та підпорядкованість установ виконання покарань.

3. Установи виконання покарання: арештні дома; кримінально-

виконавчі установи відкритого типу (виправні центри) та закритого типу (виправні колонії), виховні колонії, слідчі ізолятори у випадках, передбачених кримінально-виконавчим законодавством.

4. Виправні колонії, їх види, основне призначення і правове становище.

5. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі в колоніях мінімального рівня безпеки та категорії осіб, що містяться в них.

6. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі в колоніях середнього рівня безпеки та категорії осіб, що містяться в них.

7. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі в колоніях максимального рівня безпеки та категорії осіб, що містяться в них.

8. Слідчі ізолятори, як вид виправної установи.

9. Взаємодія установ і органів виконання покарань з органами, які ведуть розслідування, судами, слідчими ізоляторами, прокуратурою, органами Служби безпеки України, підрозділами Національної поліції та іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

10. Значення і поняття контролю за діяльністю установ виконання покарань.

11. Види і зміст контролю за діяльністю установ виконання покарань.

Теми ІР

1. Вимоги міжнародних документів до порядку та умов тримання засуджених та ув'язнених в слідчих ізоляторах.

2. Особливості правового статусу засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки.

3. Особливості правового статусу засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях середнього рівня безпеки.

4. Особливості правового статусу засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях максимального рівня безпеки.

5. Особливості умов відбування покарання у дільниці карантину, діагностики і розподілу.

6. Особливості умов відбування покарання в дільниці ресоціалізації.

7. Особливості умов відбування покарання в дільниці соціальної реабілітації.

8. Особливості умов відбування покарання в дільниці посиленого контролю.

9. Питання для самоконтролю

10. Поняття, зміст та основні вимоги режиму у колоніях.

11. Система нормативних актів, що регулюють режим.

12. Способи забезпечення та функції режиму відбування покарання у виправних установах (каральна, виховна, профілактична (контрольна) і забезпечення).

13. Система засобів забезпечення режиму відбування покарання.
14. Організація і порядок здійснення нагляду за засудженими у виправних установах.
15. Технічні засоби нагляду і контролю.
16. Оперативно-розшукова діяльність у виправних установах.
17. Режим особливих умов у виправних установах.
18. Заходи безпеки і підстави їх застосування.

Тестові завдання:

Відповіді аргументувати посиланням на відповідний нормативно-правовий акт із вказівкою статті або її частини.

1. Відповідно до КВК України дія кримінально-виконавчого законодавства у часі, порядок і умови виконання та відбування покарань визначаються та забезпечуються відповідно до законодавства, яке діє:

- a) На момент засудження, але норми, що пом'якшують порядок відбування покарання, мають зворотню дію.
- b) На момент засудження.
- c) На час виконання та відбування кримінального покарання.
- d) На час виконання та відбування кримінального покарання за умови, що внесені до нього зміни не погіршують становище засуджених.

2. Виправні колонії поділяються на колонії:

- a) Мінімального, середнього і максимального рівнів безпеки.
- b) Загального, посиленого та суворого режиму.
- c) Мінімального, середнього і максимального режиму.
- d) Відкритого типу (колонії-поселення та дільниці) та закритого типу (дільниці ресоціалізації).

3. Критерії зміни умов тримання засуджених до позбавлення волі?

- a) Поведінка засудженого і ставлення до праці.
- b) Поведінка засудженого і ставлення до праці та навчання.
- c) Поведінка засудженого і сумлінне ставлення до праці та навчання.
- d) Поведінки засудженого і ставлення до праці, в разі її наявності, та навчання.
- e) Поведінка засудженого і ставлення до навчання.

4. Які посадові особи мають право без спеціального дозволу (акредитації) в будь-який час безперешкодно відвідувати установи виконання покарань для здійснення контролю та проведення перевірок (за бажанням - у супроводі до трьох медичних працівників

для медичного огляду засуджених та до двох представників засобів масової інформації)?

- a) Представники правозахисних організацій.
- b) Журналісти акредитованих видань, які займаються висвітленням правозахисної тематики.
- c) Голова, заступник голови та члени спостережної комісії.
- d) Представники центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також центрів зайнятості населення.

5. Засуджений до позбавлення волі відбуває весь строк покарання в одній виправній чи виховній колонії:

- a) У межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до його місця проживання до засудження.
- b) У межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до місця постійного проживання родичів потерпілих.
- c) У межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до місця скоєного злочину.
- d) У межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до місця постановлення судом вироку.
- e) Залежно від волевиявлення засудженого.

6. Яка з нижчеперерахованих дільниць не створюється у виховних колоніях?

- a) Дільниця карантину.
- b) Дільниця діагностики і розподілу.
- c) Дільниця психоемоційного розвантаження.
- d) Дільниця ресоціалізації.
- e) Дільниця соціальної адаптації.

7. Яка з нижчеперерахованих дільниць не створюється у виправних колоніях мінімального і середнього рівня безпеки ?

- a) Дільниця карантину, діагностики і розподілу.
- b) Дільниця ресоціалізації.
- c) Дільниця психоемоційного розвантаження.
- d) Дільниця посиленого контролю.
- e) Дільниця соціальної реабілітації.

8. Яка з нижчеперерахованих дільниць не створюється у виправних колоніях максимального рівня безпеки?

- a) Дільниця карантину, діагностики і розподілу.
- b) Дільниця ресоціалізації.
- c) Дільниця психоемоційного розвантаження.
- d) Дільниця посиленого контролю.
- e) Дільниця соціальної адаптації.

9. У виправних колоніях мінімального і середнього рівня безпеки не передбачається створення дільниці:

- a) Соціальної адаптації.
- b) Посиленого контролю.
- c) Карантину, діагностики та розподілу.
- d) Соціальної реабілітації.

10. Строк перебування засуджених в дільниці карантину, діагностики і розподілу:

- a) Сім діб.
- b) Десять діб.
- c) Чотирнадцять діб.
- d) П'ятнадцять діб.
- e) Залежить від стану здоров'я засудженого та його ступеня психолого-педагогічної занедбаності.

11. Чи надаються під час тримання у дільниці карантину, діагностики та розподілу побачення засудженим?

- a) Надаються, але винятково короткострокові.
- b) Надаються, але винятково з близькими родичами.
- c) Надаються, але винятково короткострокові за наявності виняткових обставин.
- d) Не надаються.
- e) Не надаються, крім побачень з адвокатом.

12. Засуджені, які тримаються в дільниці ресоціалізації, розподіляються по:

- a) Відділеннях.
- b) Бригадах.
- c) Взводах.
- d) Бараках.
- e) Секторах.

13. Яка категорія засуджених не може бути переведена до дільниці соціальної реабілітації:

- a) Інваліди першої та другої груп та особи, які досягли пенсійного віку.
- b) Особи, засуджені за злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів.
- c) Особи, засуджені за злочини проти правосуддя та громадського порядку.
- d) Особи, засуджені за вчинення особливо тяжкого злочину.

Ситуаційні задачі:

Запропонуйте відповідь адміністрації виправного центру.

1. Начальнику виправної колонії стало відомо, що по відношенню до засудженого П. готується кримінальне правопорушення.

Як повинен діяти начальник виправної колонії у разі виникнення небезпеки життю та здоров'ю засудженого Петрова С.Т.?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

2. Засуджений К. під час відбування покарання у виді позбавлення волі у дільниці ресоціалізації 3-го відділення соціально-психологічної служби виправної колонії середнього рівня безпеки звернувся до адміністрації виправної колонії з заявою, в якій вимагав забезпечити свою особисту безпеку шляхом переведення його до дільниці соціальної реабілітації. З метою забезпечення його особистої безпеки його було переведено до дільниці ресоціалізації 7-го відділення соціально-психологічної служби цієї ж виправної колонії, що була розташована в іншій локальній дільниці.

Чи правомірні дії адміністрації виправної колонії?

Аргументуйте Вашу думку посиланням на норми діючого законодавства.

3. О третій годині ночі молодші інспектори відділу нагляду і безпеки разом з черговим помічником начальника колонії (ЧПНУ) виявили в побутовому приміщенні одного з відділень соціально-психологічної служби засуджених, що грали в карти. Під час перевірки двоє засуджених втекли, а засуджений Б. був затриманий. Під час затримання він вчинив опір співробітникам чергової зміни, вдарив ногою прапорщика внутрішньої служби Н. і спробував здійснити напад на ЧПНУ. Останній дав вказівку застосувати до засудженого наручники, однак Б. продовжував виявляти буйство. В зв'язку з цим ЧПНУ віддав наказ про застосування до засудженого Б. гамівну сорочку безпосередньо на місці події.

Чи правомірні дії ЧПНУ?

Аргументуйте Вашу думку посиланням на норми діючого законодавства.

4. Громадянин В., який відбуває кримінальне покарання у виді позбавлення волі в виправній колонії середнього рівня безпеки звернувся зі скаргою до Європейського суду з прав людини на порушення його прав. Адміністрація виправної колонії відмовилась надсилати скаргу, мотивуючи, що засуджені не мають права звертатись до Європейського

суду з прав людини і запропонувала звернутись до уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Чи правомірні дії адміністрації колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

5. Засуджений Д. під час відбування покарання у виді позбавлення волі у виправній колонії середнього рівня безпеки, звернувся до адміністрації колонії з проханням перевести його до іншої колонії, оскільки у даній установі, за його словами, є загроза для його життя з боку інших засуджених, – на його життя вже двічі протягом місяця було здійснено замах. На це заступник начальника колонії у той же день повідомив Д. про те, що працівники виправної колонії здійснюють нагляд за засудженими і жодних порушень режиму не спостерігалось, а тим більше про замах на життя стало б відомо раніше. Крім того, як зазначив заступник начальника колонії, згідно з чинним законодавством засуджений до позбавлення волі відбуває весь строк покарання в одній виправній колонії.

Дайте правову оцінку розглядуваній ситуації.

Чи має право засуджений на переведення з однієї виправної колонії до іншої?

Чи правомірні дії адміністрації колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

6. Громадянина В. було засуджено за ч. 2 ст. 286 КК України до восьми років позбавлення волі. Комісією слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії він був направлений до виправної колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання. Один із членів Комісії не погодився з таким рішенням на підставі того, що згідно зі ст. 12 КК України цей злочин є тяжким, В. вчинив його у стані сп'яніння, це спричинило тяжкі наслідки (смерть потерпілого, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень іншим особам), тому він повинен відбувати покарання у виправній колонії максимального рівня безпеки.

Дайте правову оцінку названій ситуації і визначте громадянину В. рівень безпеки виправної колонії.

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

7. Під час приймання засуджених до колонії середнього рівня безпеки начальник відділення по контролю за виконанням судових рішень за матеріалами особової справи встановив, що у колонію прибув М., засуджений за ст. 115 КК України до 12 років позбавлення волі. Раніше він

двічі був засуджений, в тому числі й за кримінальне правопорушення, вчинене під час відбування покарання. Судимість за всі попередні кримінальні правопорушення не була погашеною або знятою.

У виправній колонії якого рівня безпеки може відбувати покарання засуджений Мухін ?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

Тема 7. Особливості відбування покарання у виді позбавлення окремими категоріями засуджених

Контрольні питання до теми:

1. Особливості відбування покарання засудженими вагітними жінками, матерями-годувальницями і жінками, які мають дітей віком до трьох років.

2. Особливості проживання жінок, засуджених до позбавлення волі, за межами виправної колонії.

3. Особливості правового статусу засуджених жінок, вагітних жінок, матерів-годувальниць і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

4. Відповідність умов відбування покарання у виді позбавлення засудженими-жінками в Україні рекомендаціям міжнародних стандартів щодо поводження з цією категорією ув'язнених.

5. Особливості відбування покарання у виховних колоніях.

6. Особливості застосування заходів заохочення до неповнолітніх.

7. Особливості застосування заходів стягнення до неповнолітніх засуджених.

8. Специфіка процесу переведення засуджених із виховної колонії до виправної колонії після досягнення 18 років.

9. Особливості залишення у виховних колоніях засуджених, які досягли 18 років.

10. Особливості участі громадськості у виправленні і ресоціалізації неповнолітніх засуджених.

11. Проблеми підготовки неповнолітніх засуджених до звільнення з виховних колоній та взаємодії виховних установ, піклувальних рад, органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських організацій щодо підготовки і звільнення неповнолітніх засуджених.

Теми ІР

1. Вимоги міжнародних документів до порядку та умов тримання неповнолітніх засуджених та ув'язнених в слідчих ізоляторах.

2. Вимоги міжнародних документів до порядку та умов тримання засуджених та ув'язнених жінок в слідчих ізоляторах.

3. Методики оцінки ризику вчинення нового кримінального правопорушення засудженими жінками: міжнародні підходи та національна практика.

4. Методики оцінки ризику вчинення кримінального правопорушення неповнолітніми засудженими: міжнародні підходи та національна практика.

5. Служба пробації та її роль у запобіганні рецидиву злочинності жінок.

6. Служба пробації та її роль у запобіганні рецидиву злочинності неповнолітніх.

7. Проблемні моменти застосування покарання у виді позбавлення волі до жінок.

8. Проблемні моменти застосування покарання у виді позбавлення волі до неповнолітніх.

9. Шляхи забезпечення прав дитини в умовах ізоляції від суспільства.

Питання для самоконтролю

1. Особливі потреби засуджених жінок та специфіка їх підготовки до звільнення і повернення до суспільства.

2. Захист прав дитини в системах кримінального правосуддя.

3. Правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються захисту неповнолітніх, позбавлених волі.

4. Деякі аспекти національного законодавства щодо порядку виконання покарання у виді позбавлення волі стосовно засуджених неповнолітніх.

5. Соціальна адаптація неповнолітніх, які відбули покарання: сучасний стан та шляхи удосконалення цього процесу.

6. Положення малолітніх та неповнолітніх у місцях примусового позбавлення волі – світова практика та українські реалії.

7. Деякі аспекти національного законодавства щодо порядку виконання покарання у виді позбавлення волі стосовно неповнолітніх засуджених.

Тестові завдання:

Відповіді аргументувати посиланням на відповідний нормативно-правовий акт із вказівкою статті або її частини.

1. Відповідно до КВК України дія кримінально-виконавчого законодавства у часі, порядок і умови виконання та відбування покарань визначаються та забезпечуються відповідно до законодавства, яке діє:

- a) На момент засудження, але норми, що пом'якшують порядок відбування покарання, мають зворотню дію.
- b) На момент засудження.
- c) На час виконання та відбування кримінального покарання.
- d) На час виконання та відбування кримінального покарання за умови, що внесені до нього зміни не погіршують становище засуджених.

2. Покарання у виді позбавлення волі для неповнолітніх встановлюється на строк:

- a) Від одного до п'ятнадцяти років.
- b) Від одного до п'ятнадцяти років, за винятком випадків, передбачених Загальною частиною Кримінального кодексу України.
- c) Від двох до десяти років.
- d) Від одного до десяти років.
- e) Від трьох до двадцяти п'яти років.

3. При виправних колоніях, в яких відбувають покарання засуджені до позбавлення волі жінки, у разі потреби організуються:

- a) Інтернати.
- b) Будинки дитини.
- c) Дошкільні інтернати.
- d) Дитячі центри при установах.
- e) Дошкільні навчальні заклади.

4. До якого віку засуджені жінки мають право влаштовувати в будинки дитини своїх дітей?

- a) До трьох.
- b) До п'яти.
- c) До чотирьох.
- d) До семи.
- e) До десяти.

5. Діти, які перебувають у будинках дитини під опікою адміністрації, знаходяться на повному забезпеченні:

- a) Засудженої.
- b) Держави.
- c) Родичів засудженої.
- d) Держави, в разі інвалідності матері та відсутності близьких родичів.
- e) До 3 років на забезпеченні держави, а потім – на забезпеченні засудженої.

6. Чи можуть засуджені жінки проживати із своїми дітьми віком до трьох років у будинку дитини?

- a) Ні.

- b) Так, але за висновком лікарів.
- c) Так.
- d) Так, але в порядку заохочення адміністрацією.
- e) Ні, тільки до 1 року.

7. Після досягнення дитиною трирічного віку:

- a) Засуджену жінку позбавляють батьківських прав, а дитину направляють до відповідних дитячих закладів.
- b) За згодою матері адміністрація надає можливість залишити дитину в установі, але не більше аніж досягнення нею 6-річного віку.
- c) За згодою матері адміністрація надає можливість залишити дитину в установі, але не більше аніж досягнення нею 7-річного віку.
- d) Засуджену жінку позбавляють батьківських прав, а дитину передають за рішенням органів опіки і піклування іншим особам.
- e) Діти засуджених жінок після досягнення трирічного віку направляються до відповідних дитячих закладів.

8. Умови продовження перебування дитини в будинку дитини до звільнення матері:

- a) Невідбута частина строку покарання не перевищує одного року і засуджена сумлінно виконує свої материнські обов'язки.
- b) Невідбута частина строку покарання не перевищує шести місяців і засуджена сумлінно виконує свої материнські обов'язки.
- c) Невідбута частина строку покарання не перевищує одного року і засуджена заявила відповідне письмове клопотання, яке попередньо було погоджено зі спостережною комісією.
- d) Невідбута частина строку покарання не перевищує трьох місяців і засуджена твердо стала на шлях виправлення.
- e) Не має значення строк невідбутого покарання. Головна умова – засуджена сумлінно виконує свої материнські обов'язки та має бажання піклуватись за дитиною.

9. Умови проживання засуджених жінок за межами виправної колонії:

- a) Сумлінне ставлення до праці, додержання вимог режиму утримання, наявність дитини віком до 6 років.
- b) Сумлінне ставлення до праці, додержання вимог режиму утримання, погодження спостережної комісії, наявність дитини віком до 6 років.
- c) Сумлінне ставлення до праці, додержання вимог режиму утримання, офіційне звільнення засудженої від роботи у зв'язку з вагітністю і пологами.
- d) Сумлінне ставлення до праці, додержання вимог режиму утримання, погодження спостережної комісії, офіційне звільнення засудженої від роботи у зв'язку з вагітністю і пологами.

е) Сумлінне ставлення до праці, додержання вимог режиму утримання, наявність дитини віком до 7 років, погодження спостережної комісії та прокурора.

10. У виховних колоніях засуджені мають право:

- а) Одержувати одне короткострокове і одне тривале побачення на місяць.
- б) Одержувати два короткострокових і одне тривале побачення на місяць.
- в) Одержувати короткострокові побачення без обмежень і щомісяця одне тривале побачення.
- г) Одержувати три короткострокових і два тривалих побачення на місяць.
- е) Одержувати три короткострокових і три тривалих побачення на місяць.

13. Чи можуть надаватись засудженим у виховній колонії побачення за її межами?

- а) У разі сумлінної поведінки і ставлення до праці та навчання після відбуття не менше однієї четвертої частини строку покарання може надаватись один раз на три місяці тривале побачення.
- б) У разі сумлінної поведінки і ставлення до праці та навчання після відбуття не менше однієї другої частини строку покарання може надаватись один раз на шість місяців тривале побачення.
- в) У разі сумлінної поведінки і ставлення до праці та навчання може надаватись один раз на шість місяців тривале побачення.
- г) У разі сумлінної поведінки і ставлення до праці та навчання після відбуття не менше однієї четвертої частини строку покарання може надаватись один раз на три місяці короткострокове побачення.
- е) Ні, не можуть надаватись побачення за межами установи.

14. Тривалість виходу засуджених у виховних колоніях за межі колонії для відвідування культурно-видовищних і спортивних заходів:

- а) Не може перевищувати 4 годин.
- б) Не може перевищувати 8 годин.
- в) Не може перевищувати 5 годин.
- г) Не може перевищувати 6 годин.
- е) Не може перевищувати 7 годин.

15. Максимальний строк поміщення засудженого у виховній колонії до дисциплінарного ізолятора:

- а) Дві доби
- б) Три доби.
- в) П'ять діб.
- г) Десять діб.
- е) П'ятнадцять діб.

16. Питання про переведення засудженого, який досяг вісімнадцятирічного віку, з виховної колонії до виправної колонії вирішується:

- a) Центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.
- b) Територіальним управлінням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.
- c) Рішенням педагогічної ради за поданням начальника виховної колонії, попередньо погодженим із службою у справах дітей.
- d) Рішенням педагогічної ради за поданням начальника виховної колонії, попередньо погодженим із прокурором та службою у справах дітей.
- e) Судом, за поданням начальника виховної колонії.

17. Засуджені, які досягли вісімнадцятирічного віку, переводяться із виховної колонії для дальшого відбування покарання до:

- a) Виправної колонії середнього рівня безпеки із загальними умовами тримання.
- b) Виправної колонії максимального рівня безпеки із загальними умовами тримання.
- c) Виправної колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання.
- d) Виправного центру.
- e) Виправної колонії середнього рівня безпеки із посиленими умовами тримання.

18. До якого максимального віку засуджений може бути залишеним у виховній колонії?

- a) 19 років.
- b) 20 років.
- c) 21 року.
- d) 22 років.
- e) 23 років.

19. Рішення про залишення засудженого, який досяг вісімнадцятирічного віку, у виховній колонії приймається:

- a) Постановою начальника колонії за рішенням педагогічної ради, погодженою із службою у справах дітей.
- b) Постановою начальника колонії за рішенням педагогічної ради, погодженою з територіальним управлінням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань.
- c) Постановою начальника колонії за рішенням педагогічної ради, погодженою із прокурором та службою у справах дітей.

д) Постановою начальника колонії за рішенням педагогічної ради, погодженою із прокурором.

е) Постановою начальника колонії за рішенням педагогічної ради, погодженою із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

20. Для надання допомоги адміністрації виховної колонії в організації навчально-виховного процесу і зміцненні матеріально-технічної бази колонії, здійснення громадського контролю та оцінки рівня дотримання прав людини, вирішення питань соціального захисту засуджених, трудового і побутового влаштування осіб, які звільняються, при виховних колоніях створюється:

- а) Опікунська рада.
- б) Піклувальна рада.
- в) Спілка волонтерів.
- г) Благодійницька рада.
- д) Комітет захисту прав засуджених.

21. При відділеннях соціально-психологічної служби виховної колонії для підвищення ефективності виховного впливу на засуджених і надання допомоги адміністрації можуть створюватися:

- а) Материнські спілки.
- б) Комітети незаконно засуджених.
- в) Комітети родичів засуджених.
- г) Комітети близьких родичів.
- д) Батьківські комітети.

Ситуаційні задачі:

1. За рішенням суду П. була засуджена за ч. 1 ст. 126 КК України до одного року виправних робіт з вирахуванням 15 % від заробітку в доход держави. Під час відбування покарання вона часто не виходила на роботу без поважних причин, виїздила в інші населені пункти, мотивуючи це відвідуванням своїх хворих родичів, і за десять місяців фактично відбула лише вісім місяців строку покарання. Уповноважений орган з питань пробації звернувся до суду з клопотанням про заміну засудженій П. виправних робіт позбавленням волі.

Яке рішення і на підставі якої правової норми повинен прийняти суд щодо клопотання уповноваженого органу з питань пробації?

Чи є підстави для притягнення до відповідальності керівника підприємства, де працювала засуджена П., та інспектора уповноваженого органу з питань пробації?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

2. Засуджена М. по прибутті у колонію відмовилася носити одяг єдиного зразка, мотивуючи свою відмову тим, що хоча одяг є елементом режиму, але, на її погляд, форма одягу, визначена адміністрацією виправної колонії, нівелює її особистість і принижує почуття людської гідності. Режим же за КВК України, має сприяти усвідомленню засудженими людської гідності.

Яким має бути рішення начальника колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

3. Д., засуджена до п'яти років позбавлення волі, після відбування двох років визначеного строку покарання допустила порушення режиму. За це постановою заступника начальника колонії до засудженої було застосовано стягнення у виді дисциплінарного штрафу, що у сумі дорівнював трьом мінімальним розмірам заробітної плати.

Чи є правомірними дії заступника начальника колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

4. П'ятнадцятирічний засуджений З., який відбував покарання у виховній колонії, у зв'язку з виробничою необхідністю був направлений адміністрацією колонії на роботу до столярних майстерень у нічну зміну.

Чи є законними такі дії адміністрації?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

5. Засуджений, після досягнення 18-річного віку, був залишений у виховній колонії. Його було поінформовано, що відтепер він буде харчуватись за нормою харчування, що визначена для повнолітніх засуджених.

Чи правомірне подібного роду роз'яснення?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

6. Засуджена не виявила бажання проживати в будинку дитини спільно із своєю дитиною. Однак, щоразу коли вона повинна була працювати на фабриці, заявляла про необхідність поспілкуватись з дитиною. Адміністрація відмовляла, мотивуючи необхідністю дотримання нею розпорядку дня. Дитині засудженої один рік.

Чи правомірні дії адміністрації?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

7. У день звільнення неповнолітнього засудженого до установи за ним не приїхали його батьки.

***Як повинна діяти адміністрація?
Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.***

Змістовий модуль 4. Проблеми застосування засобів виправлення та ресоціалізації засуджених

Тема 8. Теоретичні і практичні проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи України

Контрольні питання до теми:

1. Поняття виправлення засудженого.
2. Поняття ресоціалізації засудженого та його взаємозв'язок з виправленням.
3. Сучасне розуміння термінів «виправлення» та «ресоціалізації» у міжнародних стандартах поводження із ув'язненими.
4. Встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим) як основний засіб виправлення і ресоціалізації засуджених.
5. Пробація як основний засіб виправлення і ресоціалізації засуджених.
6. Суспільно корисна праця як основний засіб виправлення і ресоціалізації засуджених.
7. Соціально-виховна робота як основний засіб виправлення і ресоціалізації засуджених.
8. Загальноосвітнє і професійно-технічне навчання як основний засіб виправлення і ресоціалізації засуджених.
9. Громадський вплив як основний засіб виправлення і ресоціалізації засуджених.

Теми ІР

1. Вимоги міжнародних стандартів поводження із ув'язненими щодо врахування виду покарання при визначенні ступеню безпеки засуджених та їх відповідність діючому законодавству України.
2. Вимоги міжнародних стандартів поводження із ув'язненими щодо врахування особистості засудженого при визначенні ступеню його безпеки та їх відповідність діючому законодавству України.
3. Вимоги міжнародних стандартів поводження із ув'язненими щодо врахування характеру і мотивів вчиненого кримінального правопорушення при визначенні ступеню безпеки засуджених та їх відповідність діючому законодавству України.
4. Вимоги міжнародних стандартів поводження із ув'язненими щодо врахування поведінки засудженого під час відбування покарання при

визначенні ступеню його безпеки та їх відповідність діючому законодавству України.

Питання для самоконтролю

1. Поняття і нормативне закріплення виправлення і ресоціалізації засуджених.
2. Поняття і види основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених.
3. Режим в системі основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених, його поняття та основні функції.
4. Правове регулювання і принципи організації праці засуджених.
5. Задачі, форми і методи виховної роботи з засудженими.

Тестові завдання:

Відповіді аргументувати посиланням на відповідний нормативно-правовий акт із вказівкою статті або її частини.

1. Оберіть визначення поняття «виправлення засудженого» відповідно до ст. 6 Кримінально-виконавчого кодексу України:

- a) Це результат, який досягається в процесі виконання-відбування покарання.
- b) Це ознака, на підставі якої проводиться застосування заохочувальних норм, передбачених КК України.
- c) Це процес позитивних змін, які відбуваються в його особистості та створюють у нього готовність до самокерованої правослухняної поведінки.
- d) Це мета діяльності органів і установ виконання покарань.

2. До числа основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених не належить:

- a) Громадський вплив.
- b) Матеріально-побутове та медико-санітарне забезпечення.
- c) Навчання засуджених.
- d) Режим виконання-відбування покарання.

3. Як тлумачиться термін «ресоціалізація» відповідно до положень Кримінально-виконавчого кодексу України?

- a) Ресоціалізація - свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві.
- b) Ресоціалізація - активне пристосування індивіда до умов середовища і результат цього процесу.

с) Ресоціалізація - процес засвоєння особами соціального досвіду з метою повернення їх до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві.

д) Ресоціалізація - процес позитивних змін, які відбуваються в його особистості та створюють у нього готовність до самокерованої правослухняної поведінки.

4. Адміністрація колонії не має право використовувати аудіовізуальні, електронні й інші технічні засоби для:

- а) Попередження втеч та інших кримінальних правопорушень.
- б) Попередження порушень встановленого законодавством порядку відбування покарання.
- с) Отримання необхідної інформації про поведінку засуджених.
- д) Фіксації порушень порядку проведення тривалих побачень з рідними.

5. Чи можуть бути застосовані заходи фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї до жінок з явними ознаками вагітності, осіб похилого віку або з вираженими ознаками інвалідності та неповнолітніх?

а) Так, у ряді випадків, зокрема, у разі їх групового нападу або збройного нападу, який загрожує життю і здоров'ю персоналу колонії чи інших осіб, або збройного опору.

б) Ні, застосування до вказаних категорій осіб заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї забороняється без винятків.

с) До осіб похилого віку застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї дозволяється у разі їх групового нападу, а стосовно неповнолітніх і вагітних жінок – це заборонено без винятків.

д) До неповнолітніх застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї дозволяється у разі їх групового нападу, а стосовно вагітних жінок - це заборонено без винятків.

6. Яку кількість газет і журналів може мати при собі засуджений?

- а) Кількість газет і журналів не обмежується.
- б) Десять примірників кількості газет і журналів.
- с) До п'яти примірників кількості газет і журналів.
- д) Не більше десяти примірників журналів, кількість газет не обмежується.

7. Чи може засуджений до позбавлення волі відмовитись працювати на підприємстві установи виконання покарань?

- а) Так, але лише за наявності згоди адміністрації.

b) Ні, не можуть, бо це є порушенням норм кримінально-виконавчого законодавства щодо обов'язковості праці засуджених.

c) Ні, оскільки засуджений повинен сплачувати позов, отже - зобов'язаний і заробляти.

d) Так, бо праця - це право, а не обов'язок засудженого.

8. Чи зараховується час роботи засуджених у період відбування ними покарання у виді позбавлення волі у стаж роботи для призначення трудової пенсії?

a) Зараховується у повному обсязі.

b) Не зараховується.

c) Зараховується лише у разі сплати засудженим страхових внесків.

d) Зараховується відповідним рішенням суду за наявності клопотання адміністрації органу або установи виконання покарань.

9. Чи мають право уповноважені представники міського голови обласного центру безперешкодно відвідувати будь-які установи виконання покарань в межах даної області для здійснення контролю та проведення перевірок ?

a) Так, мають, але не більше 2 осіб одночасно.

b) Ні, право відвідувати має лише міський голова особисто.

c) Так, мають, але лише у робочій час.

d) Так, вони мають право у будь-який час доби, без спеціального дозволу відвідувати лише установи виконання покарання, що розміщені на території відповідної міської ради.

10. Чи повинна адміністрація установи задовольнити прохання засудженого про його харчування виключно продуктами, отриманими у посылках (передачах) з мотивів неможливості вживання приготовленої у колонії їжі через належність до вегетаріанців?

a) Повинна дозволити, бо харчування в їдальні колонії - це не обов'язок засудженого.

b) Повинна відмовити, бо усі особи в місцях позбавлення волі повинні дотримуватись режиму, до якого входить і час приймання їжі.

c) Повинна дозволити лише у разі, якщо засудженому це не заборонить лікар.

d) Повинна відмовити, оскільки адміністрація має слідкувати за харчуванням та станом здоров'я засуджених.

11. Засуджений звернувся до адміністрації колонії з проханням про заміну трьох короткострокових побачень одним тривалим. Як має вчинити адміністрація?

a) Дозволити, бо побачення - це право засудженого і він обирає форму його реалізації.

b) Відмовити, бо закон дозволяє заміну лише тривалих побачень короткостроковими.

c) Відмовити, бо таким чином кількість побачень буде необґрунтовано зменшене, а це є неприпустимим, бо посилить ізоляцію особи.

d) Дозволити лише якщо засуджений стає на шлях виправлення і не має порушень режиму.

12. Адміністрація колонії стягнула з засудженого, який вчинив членушкодження (на знак протесту проти бездіяльності адміністрації установи), витрати на його лікування. Чи було у адміністрації прав так вчинити?

a) Так, таке право було, бо засуджені також повинні відшкодувати збитки, заподіяні колонії, і додаткові витрати, пов'язані з лікуванням засудженого, який навмисно заподіяв собі тілесні ушкодження.

b) Такого права не було, бо медична допомога повинна надаватися в місцях позбавлення волі безкоштовно.

c) Таке право було лише у разі доведення неправомірності скарг засудженого на бездіяльність адміністрації.

d) Такого права не було, бо членушкодження спровоковане бездіяльністю адміністрації.

Ситуаційні задачі:

1. Відбуваючи покарання у виді позбавлення волі у колонії середнього рівня безпеки З. та громадянка О звернулися до адміністрації колонії з проханням дозволити їм реєстрацію шлюбу.

Яке рішення повинен прийняти начальник колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

2. Засуджений до позбавлення волі К. відмовився від участі у виборах народних депутатів України, за що начальник відділення застосував до нього стягнення.

Дайте правову оцінку поведінці К. засудженого та діям начальника відділення.

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

3. Засуджений до позбавлення волі Б. звернувся до начальника колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання із заявою про надання йому можливості поїхати до місця проживання з метою укладення договору купівлі-продажу автомобіля, який належить йому на праві приватної власності.

Як повинна бути розглянута заява засудженого?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

4. Засуджений до позбавлення волі Г. направив письмове звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, в якому прохав Уповноваженого внести на розгляд Верховної Ради України законопроект про надання щорічних відпусток засудженим до позбавлення волі, що відповідало б Конституції України та міжнародним документам.

Чи мають право засуджені до позбавлення волі звертатися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини?

Яку відповідь повинен дати Уповноважений Верховної Ради України з прав людини засудженому Г.?

Які міжнародні документи передбачають право працюючих засуджених на відпустки?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

5. Начальник відділення нагадав засудженому Р., який відбував покарання у виді позбавлення волі у виправній колонії мінімального рівня безпеки, про те, що коли він не перевиконуватиме норми виробітку, то адміністрація колонії не буде звертатися до суду з клопотанням про включення часу його роботи в колонії у загальний трудовий стаж.

Поясніть правомірність дій начальника відділення.

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

6. Засуджений Б., який відбував покарання у колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, звернувся до начальника колонії з проханням дозволити йому відпустку для поїздки додому. На прийомі у начальника колонії він пояснив, що бажає скласти іспити для вступу до ВНЗ.

Чи є у засуджених до позбавлення волі право на одержання вищої освіти?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

7. На будівельному комбінаті, де працювали окремі категорії засуджених, виникла пожежа, збитки від якої склали 150 тис. грн. З'ясувалося, що пожежа сталася тому, що засуджені К. і В., які виконували окремі види робіт на комбінаті, палили в цеху, а недопалки викинули у сміття, де знаходилися дерев'яні відходи. У зв'язку з цим начальник колонії видав наказ про перерахування з особових рахунків засуджених К. і В. грошових коштів будівельному комбінату для відшкодування збитків.

Чи є правомірними дії начальника колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого

законодавства.

8. Засуджений Ю., якому виповнилося 60 років, був залучений за рішенням адміністрації установи до праці, але Ю. регулярно відмовлявся від виходу на роботу. Адміністрація установи застосувала до засудженого заходи дисциплінарного впливу за відмову від виходу на роботу.

Чи є законним таке рішення адміністрації установи?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

Тема 9. Правове регулювання заходів заохочення та стягнення в місцях позбавлення волі

Контрольні питання до теми:

1. Поняття заходів заохочення, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі.
2. Класифікація заходів заохочення, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі.
3. Правове регулювання і порядок застосування заходів заохочення, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі.
4. Посадові особи, які застосовують заходи заохочення, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі, їх компетенція.
5. Поняття, правові підстави та порядок застосування умовно-дострокового звільнення засуджених до позбавлення волі та заміни невідбутої частини покарання більш м'яким.
6. Поняття дисциплінарної відповідальності засуджених до позбавлення волі.
7. Система заходів стягнення, що застосовується до засуджених до позбавлення волі.
8. Правове регулювання і порядок застосування заходів стягнення, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі.
9. Компетенція посадових осіб, які мають право застосовувати заходи стягнення до засуджених до позбавлення волі.
10. Поняття злісного порушення встановленого порядку відбування покарання.
11. Поняття матеріальної відповідальності засуджених до позбавлення волі.
12. Підстави застосування матеріальної відповідальності засуджених до позбавлення волі.
13. Види та розмір матеріальної відповідальності засуджених до позбавлення волі.
14. Порядок відшкодування збитків заподіяних засудженими засуджених до позбавлення волі. під час відбування покарання.

Теми ІР

1. Правова природа заходів заохочення, їх місце в системі заходів переконання.
2. Умови ефективності застосування заходів заохочення.
3. Шляхи вдосконалення заходів заохочення і практики їх застосування.
4. Наслідки визнання засудженого злісним порушником встановленого порядку відбування покарання.

Питання для самоконтролю

1. Заходи заохочення, що застосовуються до жінок, засуджених до позбавлення волі.
2. Заходи стягнення, що застосовуються до жінок.
3. Заходи заохочення, що застосовуються до неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.
4. Заходи стягнення, що застосовуються до неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.
5. Заходи заохочення, що застосовуються до засуджених до довічного позбавлення волі.
6. Заходи стягнення, що застосовуються до засуджених до довічного позбавлення волі.

Тестові завдання:

Відповіді аргументувати посиланням на відповідний нормативно-правовий акт із вказівкою статті або її частини.

1. Громадянин А., за професією маляр, засуджений до покарання у виді позбавлення волі, кілька разів залучався до ремонтних робіт у слідчому ізоляторі, де він відбував покарання. За допомогу у ремонті як заохочення, начальник СІЗО дозволив йому два побачення з родичами і збільшення щоденної прогулянки на одну годину. Чи відповідають чинному законодавству такі дії начальника слідчого ізолятора?

а) дії начальника слідчого ізолятора відповідають чинному кримінально-виконавчому законодавству України, оскільки один із методів кримінально-виконавчого права є диспозитивний, який в даному випадку можна застосувати при регулюванні відносин щодо застосування заходів заохочення до засуджених;

б) дії начальника слідчого ізолятора не відповідають чинному кримінально-виконавчому законодавству України лише в частині надання засудженому як захід заохочення двох побачень з родичами, оскільки

такого заходу заохочення як надання побачень з родичами для засуджених до арешту в законодавстві не передбачено;

с) дії начальника слідчого ізолятора не відповідають чинному кримінально-виконавчому законодавству України лише в частині збільшення щоденної прогулянки на одну годину, оскільки відповідно до ч. 5 ст. 51 КВК України прогулянка тривалістю до двох годин надається лише неповнолітнім, засудженим до арешту;

д) дії начальника слідчого ізолятора не відповідають чинному кримінально-виконавчому законодавству України, оскільки в кримінально-виконавчому законодавстві України для засуджених до арешту не передбачено таких заходів заохочення, як надання побачень з родичами, збільшення тривалості щоденної прогулянки;

е) дії начальника слідчого ізолятора не відповідають чинному кримінально-виконавчому законодавству України в частині застосування заохочення у вигляді збільшення тривалості щоденної прогулянки на одну годину, оскільки в кримінально-виконавчому законодавстві для засуджених до арешту передбачено такий захід заохочення як збільшення тривалості щоденної прогулянки на дві години.

2. За сумлінну поведінку і ставлення до праці до осіб, засуджених до позбавлення волі, адміністрацією виправного центру можуть застосовуватися такі заходи заохочення

а) дозвіл на виїзд до близьких родичів за межі виправного центру на святкові, неробочі та вихідні дні;

б) грошова премія;

с) надання додатково одного короткострокового побачення або однієї телефонної розмови на місяць;

д) зарахування часу відбування покарання в загальний строк військової служби повністю чи частково;

е) дострокове зняття раніше накладеного стягнення;

ф) нагородження похвальною грамотою;

г) нагородження подарунком;

h) зарахування до числа тих, хто виправляється.

3. Які (який) з наведених нижче заходів заохочення, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі, можуть застосовуватися як усно, так і письмово

а) подяка;

б) грошова премія;

с) нагородження похвальною грамотою;

д) зарахування до числа тих, хто виправляється;

е) зарахування часу відбування покарання у загальний стаж роботи;

ф) надання додаткового короткострокового або тривалого побачення.

4. Які (який) з наведених нижче заходів заохочення, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі, можуть застосовуватися тільки письмово

- a) дозвіл на додаткову телефонну розмову;
- b) дострокове зняття раніше накладеного стягнення;
- c) збільшення тривалості прогулянки засудженим, які тримаються в дільницях посиленого контролю колоній і приміщеннях камерного типу виправних колоній максимального рівня безпеки, до двох годин;
- d) дозвіл додатково витратити гроші для придбання продуктів харчування і предметів першої потреби в сумі до п'ятнадцяти відсотків мінімального розміру заробітної плати;
- e) дозвіл на виїзд до близьких родичів на святкові, неробочі та вихідні дні.

5. За сумлінну поведінку і ставлення до праці, навчання, активну участь у роботі самодіяльних організацій до засуджених до покарання у виді позбавлення волі на певний строк можуть застосовуватися такі заходи заохочення

- a) подяка;
- b) зарахування часу відбування покарання у загальний стаж роботи;
- c) зарахування до числа тих, хто виправляється;
- d) зарахування часу щорічної відпустки у строк відбування покарання;
- e) надання додаткового короткострокового або тривалого побачення;
- f) нагородження похвальною грамотою;
- g) грошова премія.

6. В яких з наведених варіантів відповідей зазначено правильні положення, що стосуються передбаченого законодавством порядку застосування до засуджених до позбавлення волі заходів заохочення

- a) із засудженого може бути достроково знято, як правило, лише одне раніше накладене стягнення;
- b) при заохоченні до засудженого застосовується один захід заохочення;
- c) при заохоченні до засудженого може бути застосовано одночасно кілька заходів заохочення;
- d) при заохоченні до засудженого може бути застосовано одночасно не більше двох заходів заохочення;
- e) із засудженого достроково знімаються всі раніше накладені стягнення;
- f) із засудженого може бути достроково знято, як правило, не більше двох раніше накладених стягнень.

7. В якому (яких) з наведених нижче варіантів відповідей зазначено посадових осіб, які мають право застосовувати всі заходи заохочення і стягнення, які передбачені законодавством до засуджених до позбавлення волі

- a) прямі начальники начальника колонії;
- b) черговий помічник начальника колонії;
- c) заступник начальника колонії;
- d) начальник колонії або особа, яка виконує його обов'язки;
- e) начальник відділення соціально-психологічної служби колонії;
- f) начальник відділу нагляду і безпеки колонії.

8. Начальник відділення соціально-психологічної служби колонії має право застосовувати в усній формі такі заходи заохочення

- a) дозвіл додатково витратити гроші для придбання продуктів харчування і предметів першої потреби в сумі до п'ятнадцяти відсотків мінімального розміру заробітної плати;
- b) занесення до Книги пошани, на Дошку пошани;
- c) подяка;
- d) нагородження премією в розмірі місячного грошового забезпечення;
- e) нагородження похвальною грамотою;
- f) дострокове зняття раніше накладеного ним стягнення;
- g) грошова премія.

9. В якому (яких) з наведених нижче варіантів відповідей зазначено посадових осіб, які мають право застосовувати всі заходи заохочення і стягнення, які передбачені законодавством до засуджених до позбавлення волі

- a) прямі начальники начальника колонії;
- b) черговий помічник начальника колонії;
- c) заступник начальника колонії;
- d) інспектор відділення соціально-психологічної служби колонії;
- e) начальник колонії або особа, яка виконує його обов'язки;
- f) начальник відділення соціально-психологічної служби колонії;
- g) начальник відділення нагляду і безпеки колонії.

10. Продовжить законодавче положення, що стосується порядку застосування заходів стягнення до осіб, позбавлених волі «Стягнення може бути накладене лише на особу, яка вчинила проступок, і не пізніше з дня виявлення проступку, а якщо у зв'язку з проступком проводилась перевірка, то з дня її закінчення, але не пізніше

- a) шести місяців з дня вчинення проступку;
- b) десяти діб з дня вчинення проступку;
- c) семи діб з дня вчинення проступку;
- d) п'яти діб з дня вчинення проступку;

- e) п'ятнадцяти діб з дня вчинення проступку;
- f) одного місяця з дня вчинення проступку.

11. Який з наведених заходів стягнення, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі, накладається тільки за злісне порушення встановленого порядку відбування покарання у виді позбавлення волі

- a) заборона виходу за межі гуртожитку у вільний від роботи час на строк до трьох місяців;
- b) заборона проживання поза гуртожитком на строк до трьох місяців;
- c) дисциплінарний штраф у сумі до двох мінімальних розмірів заробітної плати;
- d) поміщення засуджених, які тримаються в приміщеннях камерного типу виправних колоній максимального рівня безпеки, в карцер без виведення на роботу на строк до п'ятнадцяти діб;
- e) поміщення засуджених чоловіків, які тримаються у виправних колоніях, у дисциплінарний ізолятор з виведенням або без виведення на роботу чи навчання на строк до п'ятнадцяти діб, а засуджених жінок - до десяти діб.

12. Який з наведених заходів стягнення, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі, накладається в разі безуспішного застосування інших заходів впливу

- a) заборона виходу за межі гуртожитку у вільний від роботи час на строк до трьох місяців;
- b) переведення засуджених до приміщення камерного типу (одиночної камери) на строк до трьох місяців;
- c) поміщення засуджених чоловіків, які тримаються у виправних колоніях, у дисциплінарний ізолятор з виведенням або без виведення на роботу чи навчання на строк до п'ятнадцяти діб, а засуджених жінок - до десяти діб;
- d) дисциплінарний штраф у сумі до двох мінімальних розмірів заробітної плати;
- e) поміщення засуджених, які тримаються в приміщеннях камерного типу виправних колоній максимального рівня безпеки, в карцер без виведення на роботу на строк до п'ятнадцяти діб.

Ситуаційні задачі:

1. Громадянин В., за професією тесля, засуджений до покарання у виді позбавлення волі, кілька разів залучався до ремонтних робіт у СІЗО, де він відбував покарання. За допомогу у ремонті як заохочення, начальник СІЗО дозволив йому два побачення з родичами і збільшення щоденної прогулянки на годину.

Чи відповідають чинному законодавству такі дії начальника СІЗО?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

2. За сумлінну поведінку та зразкове виконання виробничих завдань, активну участь у підготовці шахового турніру наказом начальника виправної колонії засуджений С. був нагороджений цінним подарунком – наручним годинником з білого металу. Після оголошення наказу начальник відділення повідомив, що годинник засуджений С. повинен передати на зберігання до звільнення в касу колонії. Засуджений С. не погодився з рішенням начальника відділення і заявив, що він має всі законні підстави користуватися годинником, і звернувся з відповідною заявою до начальника колонії.

Яке рішення повинен прийняти начальник колонії?

Який порядок застосування заходів заохочення до осіб, позбавлених волі?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

3. Засуджений до позбавлення волі К. відмовився від участі у виборах народних депутатів України, за що начальник відділення застосував до нього стягнення.

Дайте правову оцінку поведінці засудженого та діям начальника відділення.

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

4. Б. відбував покарання у виправній колонії. Після умовно-дострокового звільнення за ним був встановлений нагляд трудового колективу. Не дивлячись на дисциплінарне стягнення, рішення товариського суду підприємства, зауваження, зроблені на засіданні ради підприємства, Б. продовжував порушувати трудову дисципліну, громадський порядок, зловживав спиртними напоями. Трудовий колектив звернувся до місцевого відділу Національної поліції з проханням встановити за Б. адміністративний нагляд.

Яке рішення і в якому порядку повинно було прийняти відносно прохання трудового колективу?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

5. Засуджена до п'яти років позбавлення волі Діденко після відбування двох років визначеного строку покарання допустила порушення режиму. За це постановою заступника начальника колонії до засудженої було застосовано стягнення у виді дисциплінарного штрафу,

що у сумі дорівнював трьом мінімальним розмірам заробітної плати.

Чи правомірні дії заступника начальника колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

6. Після відбування половини строку позбавлення волі у колонії максимального рівня безпеки засудженого Марченко було переведено до колонії середнього рівня безпеки. Прибувши до цієї установи, Марченко став грубо порушувати встановлені правила режиму, за що його двічі було поміщено до дисциплінарного ізолятора. Однак на застосування цих та інших заходів стягнення засуджений не реагував. Начальник колонії звернувся до Комісії з питань розподілу з клопотанням про повернення Марченка до колонії максимального рівня безпеки.

Чи правильне рішення прийняв начальник колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

7. Постановою заступника начальника колонії засуджений З. за гру в азартні ігри (карти) був переведений до приміщення камерного типу строком на два місяці. Однак прокурор, що здійснює нагляд за законністю виконання судових рішень із кримінальних справ, не погодився з таким рішенням, бо, на його думку, перед переведенням З. до нього попередньо необхідно було застосувати інші заходи стягнення.

Дайте правову оцінку діям заступника начальника колонії.

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

Змістовий модуль 5. Актуальні проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання та їх соціальної адаптації

Тема 10. Актуальні проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання та їх соціальної адаптації

Контрольні питання до теми:

1. Підстави звільнення засуджених від відбування покарання.
2. Порядок звільнення засуджених від відбування покарання.
3. Правовий статус осіб, які відбули покарання.
4. Порядок дострокового звільнення від відбування покарання.
5. Надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання.
6. Громадський контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання.
7. Встановлення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

8. Організація працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі, в умовах ринкових відносин.

9. Система методів переорієнтації злочинної поведінки засуджених у соціально корисну поведінку.

10. Форми організації роботи по ресоціалізації засуджених і підготовці їх до звільнення.

11. Структура інституту постпенітенціарного впливу на засуджених.

12. Система підготовки засуджених до життя в умовах свободи.

Теми ІР

1. Зарубіжний досвід трудового і побутового влаштування осіб, які звільняються з місць позбавлення волі.

2. Зарубіжний досвід соціальної адаптації осіб, які звільняються з місць позбавлення волі.

3. Зарубіжний досвід державного та громадського контролю за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

4. Проблеми соціальної адаптації осіб, що умовно-достроково звільняються з місць позбавлення волі.

Питання для самоконтролю

1. Особливості звільнення засуджених від відбуття покарання після відбуття строку покарання, призначеного вироком суду.

2. Особливості звільнення засуджених від відбуття покарання на підставі Закону України про амністію.

3. Особливості звільнення засуджених від відбуття покарання на підставі акту про помилування.

4. Особливості звільнення засуджених від відбуття покарання на підставі скасування вироку суду і закриття кримінальної справи.

5. Особливості звільнення засуджених від відбуття покарання на підставі закінчення строків давності виконання обвинувального вироку.

6. Особливості умовно-дострокового звільнення від відбування покарання.

7. Особливості звільнення засуджених від відбуття покарання на підставі хвороби.

8. Особливості звільнення засуджених від відбуття покарання за іншими підставами, передбаченими законом.

Тестові завдання:

Відповіді аргументувати посиланням на відповідний нормативно-правовий акт із вказівкою статті або її частини.

1. Неповнолітні, які звільнені від відбування покарання у виді позбавлення волі, направляються до місця проживання:

- a) тільки в супроводі родичів;
- b) тільки в супроводі працівника колонії;
- c) у супроводі родичів або працівника колонії;
- d) у супроводі працівника кримінальної поліції у справах дітей;
- e) у супроводі офіцера пробації.

2. Не є підставою звільнення від відбування покарання:

- a) закон України про амністію;
- b) акт про помилування;
- c) закінчення строків давності виконання обвинувального вироку;
- d) рішення спостережної комісії;
- e) тяжка хвороба.

3. Адміністративний нагляд встановлюється на строк:

- a) до 6 місяців;
- b) до 1 року;
- c) до 2 років;
- d) від 6 місяців до 2 років;
- e) від 1 року до 2 років.

4. До осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, не може бути застосовано таке обмеження:

- a) заборона виходу з будинку (квартири) у визначений час, який не може перевищувати 8 годин на добу;
- b) заборона влаштування на роботу без попереднього узгодження з органом поліції;
- c) заборона перебування у визначених місцях району (міста);
- d) заборона виїзду чи обмеження часу виїзду в особистих справах за межі району (міста);
- e) реєстрація в поліції від 1 до 4 разів на місяць.

5. Не допускається застосування амністії до осіб:

- a) які засуджені до позбавлення волі на строк понад 10 років;
- b) яким до відбуття строку позбавлення волі залишилось менше 6 місяців;
- c) що мають 2 і більше судимостей за вчинення тяжких злочинів;
- d) які систематично порушують режим відбування покарання у виді позбавлення волі;
- e) засуджених до позбавлення волі за злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

6. Якщо строк покарання закінчується у вихідний або святковий день, засуджений звільняється у:

- a) вихідний або святковий день;
- b) передвихідний або передсвятковий день;
- c) післявихідний або післясвятковий день;
- d) за 2 дні до свята або вихідного дня;
- e) за тиждень до свята або до вихідного дня.

7. Амністія оголошується:

- a) законом України;
- b) указом Президента України;
- c) наказом міністра юстиції України;
- d) наказом Генерального прокурора України;
- e) постановою Кабінету міністрів України.

8. Закон України “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі” прийнято Верховною Радою України:

- a) 5 травня 1992 р.;
- b) 10 березня 1993 р.;
- c) 1 грудня 1994 р.;
- d) 15 лютого 1995 р.;
- e) 18 серпня 1996 р.

9. Відповідно до Закону України „Про зайнятість населення”:

- a) керівники підприємств за змогою мають надавати допомогу звільненим з установ виконання покарань у працевлаштуванні;
- b) керівники підприємств не зобов'язані надавати звільненим з установ виконання покарань допомоги з працевлаштування і не несуть за це відповідальності;
- c) керівники підприємств повинні мати резерв робочих місць в межах 1 %, передбачених для працевлаштування звільнених з установ виконання покарань осіб і несуть за це відповідальність за законом;
- d) керівники підприємств повинні мати резерв робочих місць в межах 3 %, передбачених для працевлаштування звільнених з установ виконання покарань осіб і несуть за це відповідальність за законом;
- e) керівники підприємств повинні мати резерв робочих місць в межах 5 %, передбачених для працевлаштування звільнених з установ виконання покарань осіб і несуть за це відповідальність за законом.

10. Адміністративний нагляд здійснює:

- a) державна виконавча служба;
- b) органи внутрішніх справ;
- c) уповноважений орган з питань пробації;
- d) адміністрація виправного центру;

е) прокуратура.

11. Помилування здійснює:

- а) секретар Ради національної безпеки і оборони;
- б) голова Верховної Ради України;
- в) Президент України;
- г) голова Верховного Суду України;
- е) Генеральний прокурор України.

12. Особи, які звільнені від відбування покарання:

- а) прямують до місця роботи або проживання за власні кошти;
- б) забезпечуються безплатним проїздом до місця проживання або роботи в межах України;
- в) на транспортному засобі, що належить установі виконання покарань доставляються до місця проживання;
- г) доставляються до місця роботи або проживання за кошти органів внутрішніх справ;
- д) доставляються до місця роботи або проживання за кошти Державного департаменту України з питань виконання покарань.

13. Контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням здійснює:

- а) державна виконавча служба;
- б) уповноважений орган з питань пробації;
- в) прокуратура;
- г) суд;
- д) виправний центр.

14. Особи, які відповідно закону про амністію підлягають звільненню від відбування покарання, звільняються після опублікування вищевказаного закону не пізніше як протягом:

- а) 1 місяця;
- б) 2 місяців;
- в) 3 місяців;
- г) 6 місяців;
- д) 9 місяців.

15. У разі відхилення Комісією у питаннях помилування клопотання про помилування, повторне клопотання щодо особи, засудженої за особливо тяжкий злочин, за відсутності нових обставин, що заслуговують на увагу, може бути внесено на її розгляд не раніше як через:

- а) 3 місяця;
- б) 6 місяців;
- в) 9 місяців;

- d) 1 рік;
- e) 2 роки.

16. Адміністрація установи виконання покарань має вживати заходів до трудового і побутового влаштування засудженого за обраним місцем проживання коли до закінчення строку покарання залишилось не менше:

- a) 1) 1 місяця;
- b) 3 місяців;
- c) 6 місяців;
- d) 9 рік;
- e) 1 року.

Ситуаційні задачі:

1. А., засуджений до позбавлення волі на три роки, відбував покарання у виправній колонії мінімального рівня безпеки з загальними умовами тримання. Строк відбування покарання закінчувався 5 травня 2024 р. А. звернувся до начальника установи з клопотанням про звільнення від відбування покарання 4 травня, оскільки 5 травня є святковим днем, а 4 травня - вихідним днем.

Яке рішення повинен прийняти начальник виправної колонії і на підставі якої правової норми?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

2. Б., засуджений до трьох років позбавлення волі, відбував покарання у виправній колонії мінімального рівня безпеки з загальними умовами тримання. В установу 26 лютого надійшов Указ Президента України про дострокове звільнення Б. від покарання у зв'язку з помилуванням. Биковський був активним учасником художньої самодіяльності колонії і мав брати участь у концерті засуджених 27 лютого. Адміністрація установи попросила Б. залишитися на святкові дні і він погодився, що звільнення відбудеться 28 лютого. Прокурору про це стало відомо 3 березня.

Чи законне рішення адміністрації виправної колонії і як повинен відреагувати прокурор?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

3. Засуджений до позбавлення волі Т., строк покарання у якого закінчується через три місяці, звернувся до начальника відділення соціально- психологічної служби з проханням дозволити йому відростити волосся на голові та бороду, бо він бажає приїхати додому у тому вигляді, у якому його запам'ятали рідні та друзі.

Що має відповісти начальник відділення соціально-психологічної служби?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

4. На час звільнення із виховної колонії ніхто з родичів п'ятнадцятирічного Ж. не приїхав до колонії зустріти його. Батьки Ж. проживають у іншому місті, розташованому за 600 км від цієї колонії.

Як у такому випадку повинна діяти адміністрація виховної колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

5. При звільненні П., який відбував покарання за ст. 185 КК України, адміністрація виправної колонії винесла постанову про встановлення адміністративного нагляду за звільненим і направила її для виконання в органи внутрішніх справ за місцем попереднього проживання засудженого. Це рішення було мотивовано тим, що П. раніше вже був засуджений до позбавлення волі за крадіжку чужого майна, а під час відбування покарання за останній кримінальне правопорушення систематично і злісно порушував вимоги режиму, ознак виправлення не виявив.

Чи відповідає таке рішення закону?

Чи має право адміністрація виправної установи виносити постанову про адміністративний нагляд?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

6. На момент звільнення з виправної колонії за засудженою Л. залишалася заборгованість у розмірі 3000 грн. Крім того, вона згідно зі ст. 158 КВК України підлягала адміністративному нагляду за місцем проживання як особа, яка тричі засуджувалася до позбавлення волі за умисні злочини, але на шлях виправлення не стала і є небезпечною для суспільства.

Як документально оформити звільнення Л.?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

7. Під час звільнення у січні 2024 р. Б., який відбував покарання у виді позбавлення волі у виправній колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання, виявилось, що одяг, в якому він був під час арешту, по-перше, був літнім, а по-друге, - старим і непридатним до носіння. Одяг, який йому видали у колонії, має специфічний вигляд, а крім того заплатити за нього Б. не міг, бо на його рахунок грошей не було. До міста, де він збирався проживати, їхати півтори доби.

Як має діяти у цьому випадку адміністрація виправної колонії?

Яка матеріальна допомога надається особам під час звільнення з виправної колонії?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

8. Засуджений за особливо тяжкий злочин Б. під час відбування покарання захворів на активну форму туберкульозу. У зв'язку з цим адміністрація виправної колонії звернулася до суду з поданням про дострокове звільнення засудженого від відбування покарання, додавши одночасно висновки лікарсько-трудової комісії про захворювання засудженого тяжкою хворобою.

Яке рішення повинен прийняти суд і на підставі якої правової норми?

Аргументуйте Ваше рішення посиланням на норми діючого законодавства.

4. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ»

1. Поняття оперативно-розшукової діяльності.
2. Поняття кримінально-виконавчої політики.
3. Кримінально-виконавче право. Поняття і співвідношення з кримінально- виконавчою політикою.
4. Предмет та методи кримінально-виконавчого права.
5. Зміст та особливості кримінально-виконавчих правовідносин.
6. Система кримінально-виконавчого законодавства, структура закону.
7. Принципи кримінально-виконавчого законодавства.
8. Дія кримінально-виконавчого законодавства у просторі і часі.
9. Наука кримінально-виконавчого права і її предмет.
10. Співвідношення кримінально-виконавчого права з іншими галузями права.
11. Норми та джерела кримінально-виконавчого права.
12. Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
13. Порядок і умови виконання покарання в виді штрафу.
14. Порядок і умови виконання покарання у виді конфіскації майна.
15. Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
16. Порядок і умови виконання покарання у виді виправних робіт.
17. Порядок і умови виконання покарання у виді громадських робіт.
18. Порядок і умови виконання покарання у виді обмеження волі.
19. Порядок і умови виконання покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців.
20. Порядок і умови виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.
21. Поняття та зміст правового статусу засуджених.
22. Правове положення засудженого до позбавлення волі.
23. Основні права і обов'язки засудженого до позбавлення волі.
24. Спеціальні права і обов'язки засуджених до позбавлення волі.
25. Форма відповідальності, яка наступає за невиконання спеціальних обов'язків засуджених до позбавлення волі.
26. Правовий статус засуджених іноземців та осіб без громадянства.
27. Поняття та загальна характеристика органів та установ виконання покарання.
28. Види органів та установ виконання покарання.
29. Основні завдання Державної кримінально-виконавчої служби України.

30. Структура Державної кримінально-виконавчої служби України.
31. Кримінально-виконавчі установи відкритого і закритого типу.
32. Виправна колонія : поняття, структура, завдання.
33. Критерії оцінки ефективності діяльності кримінально-виконавчих установ закритого типу.
34. Позбавлення волі , як вид покарання: поняття, зміст, мета.
35. Диференціація та індивідуалізація виконання покарання у виді позбавлення волі.
36. Структурні дільниці виправних та виховних колоній.
37. Матеріально-побутове, медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.
38. Поняття класифікації засуджених до позбавлення волі та її види.
39. Значення класифікації засуджених для організації процесу виконання покарання.
40. Класифікація засуджених, яка має правові наслідки.
41. Класифікація засуджених, яка має педагогічні цілі.
42. Порядок прийняття засуджених до виправних колоній.
43. Поняття та правове регулювання режиму у колоніях.
44. Побачення засуджених до позбавлення волі з родичами, адвокатами та іншими особами, правила поведження.
45. Порядок реалізації права засуджених на телефонні розмови, користування мережею Інтернет.
46. Порядок отримання засудженими посилок (передач) та бандеролей.
47. Особливості листування осіб позбавлених волі.
48. Зміна умов тримання засуджених до позбавлення волі.
49. Способи забезпечення режиму у виправних колоніях.
50. Заходи заохочення та стягнення, які застосовуються до осіб, позбавлених волі.
51. Порядок залучення засуджених до позбавлення волі до суспільно корисної праці. Умови праці засуджених.
52. Правове регулювання виховної роботи з засудженими до позбавлення волі і її форми.
53. Правове регулювання загальноосвітнього та професійно - технічного навчання осіб, позбавлених волі.
54. Загально-правові основи виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.
55. Порядок і умови виконання та відбування покарання у виді довічного позбавлення волі.
56. Особливості соціально-психологічної роботи з засудженими до позбавлення волі.
57. Особливості застосування кримінальних покарань до неповнолітніх.
58. Диференціація та індивідуалізація виконання покарання у виді позбавлення волі стосовно неповнолітніх засуджених.

59. Особливості відбування покарання у виховних колоніях.
60. Правовий статус засуджених неповнолітніх.
61. Особливості застосування до неповнолітніх засобів виправлення та ресоціалізації.
62. Особливості застосування кримінальних покарань стосовно засуджених жінок.
63. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі вагітними жінками та жінками, які мають при собі дітей віком до трьох років.
64. Особливості застосування засобів виправлення та ресоціалізації до жінок, засуджених до позбавлення волі.
65. Міжнародно-правові документи, стандарти у сфері виконання покарання, поводження із засудженими.
66. Міжнародні універсальні спеціалізовані акти, щодо поводження із засудженими.
67. Міжнародні регіональні спеціалізовані акти, щодо поводження із засудженими.
68. Загальна характеристика Конвенції проти катувань.
69. Мінімальні стандартні правила поводження із засудженими.
70. Основні напрямки реформування кримінально-виконавчої системи в Україні відповідно до міжнародних стандартів.
71. Підстави звільнення від відбування покарання по законодавству України.
72. Звільнення у зв'язку із закінченням терміну покарання, визначеного вироком суду.
73. Звільнення на підставі Закону України "Про амністію".
74. Звільнення на підставі Акту Президента України "Про помилування".
75. Звільнення від відбуття покарання засуджених, що захворіли тяжкою хронічною хворобою
76. Умовно - дострокове звільнення
77. Заміна не відбутої частини покарання більш м'яким.
78. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
79. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.
80. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.
81. Підготовча робота та порядок звільнення від відбування покарання.
82. Контроль та нагляд за поведінкою осіб, які звільнені умовно-достроково та звільнені від відбування покарання із випробуванням.
83. Надання допомоги засудженим у трудовому та побутовому влаштуванні.
84. Правові основи адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

85. Особливості виконання покарань у країнах з розвинутою економікою.

86. Методичне забезпечення

5. Рекомендована література

1. Конституція України: Закон України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Редакція від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 21.10.2023).

2. Декларація про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1975 р. № 3452 (XXX). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_084#Text (дата звернення: 21.10.2023).

3. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1984 р. № 39/46. Ратифікована: Указ Президії Верховної Ради УРСР від 26.01.87 р. № 3484-11. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text (дата звернення: 21.10.2023).

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). Дата підписання: 04.11.1950 р. Дата ратифікації Україною: 17.07.1997 р. Дата набрання чинності для України: 11.09.1997 р. Редакція від 01.08.2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text (дата звернення: 21.10.2023).

5. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню: Страсбург, 26 листопада 1987 р. Ратифікація від 24.01.1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_068#Text (дата звернення: 21.10.2023).

6. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй щодо поводження з ув'язненими (Правила Нельсона Мандели): Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 17 грудня 2015 р. № 70/175. URL: http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/SMRbrochures/UN_Standard_Minimum_Rules_for_the_Treatment_of_Prisoners_the_Nelson_Mandela_Rules-R.pdf (дата звернення 21.10.2023).

7. Recommendation Rec(2006)2-rev of the Committee of Ministers to member States on the European Prison Rules. Adopted by the Committee of Ministers on 11 January 2006, at the 952nd meeting of the Ministers' Deputies and revised and amended by the Committee of Ministers on 1 July 2020 at the 1380th meeting of the Ministers' Deputies. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016809ee581 (дата звернення: 21.10.2023).

8. Кодекс поведінки службовців органів правопорядку: затверджений резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 17 грудня 1979 р. № 34/169. URL: http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/PS_05__4_2_001.pdf (дата звернення: 11.10.2019).

9. Звід принципів захисту всіх осіб, які піддаються затриманню або ув'язненню в будь-якій формі: Резолюція 43/173 Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1988 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_206#Text (дата звернення: 21.10.2023).

10. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами щодо підтримки правопорядку: прийняті 7 вересня 1990р. 8-м Конгресом ООН щодо попередження злочинності та поводження з правопорушниками.. URL: <http://www.hri.ru/docs/?content=doc&id=53> (дата звернення: 21.10.2023).

11. Рекомендація № R (2012) 5 Комітету Міністрів державам – членам Ради Європи щодо Європейського Кодексу етики працівників пенітенціарних установ: ухвалена 12 квітня 2012 р. URL: <http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/publish/article/637791> (дата звернення: 21.10.2023).

12. Кодекс етики та службової поведінки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України: схвалений 19 грудня 2012 р. URL: <http://ukrprison.org.ua/index.php?id=1367145079> (дата звернення: 21.10.2023).

13. Кримінально-виконавчий кодекс України: закон України від 11.06.2003 № 1129-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (дата звернення: 21.10.2023).

14. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 21.10.2023).

15. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 21.10.2023).

16. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: закон України : від 23.06.2005 № 27134V. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15/para012#o12#Text> (дата звернення: 21.10.2023).

Б. Базова

1. Антон ван Кальмтоут. Пробація та служби пробації в країнах – кандидатах у члени ЄС / Антон ван Кальмтоут, Робертс Д., Віндінг С. Київ : Атіка, 2005. 448 с.

2. Богатирьов І. Г., Копотун І. М., Пузирьов М. С. Порівняльне кримінально-виконавче право : навч. посібник / за заг. ред. І. Г. Богатирьова. Київ : Інститут кримінально-виконавчої служби, 2013. 140 с.

3. Богунов С. О. Пенітенціарні системи України та Норвегії : порівняльно-правовий аналіз : посібник / за заг. ред. О. М. Джужі. Київ : Державна пенітенціарна служба України, 2012. 52 с.

4. Гель А. П. Кримінально-виконавче право України : навч. посібник / Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. ; за ред. проф. А. Х. Степанюка. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с.

5. Державна пенітенціарна служба: історія та сучасність / за заг.ред.канд.юрид.наук О.В.Лісіцкова Київ : Державна пенітенціарна служба України, 2013. 268 с.

6. Кримінально-виконавче право України: (Загальна та Особлива частини): Навч. посіб. / О.М. Джужа, С.Я. Фаренюк, В.О. Корчинський та ін.; За заг. ред О.М. Джужі. 2-е вид., перероб. та допов. Київ : Юрінком-Інтер, 2002. 448 с.

7. Савченко А. В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки : комплексне порівняльно-правове дослідження : монографія. Київ : КНТ, 2007. 594 с.

8. Ягунов Д.В. Заборона катувань: практика Європейського суду з прав людини та стандарти Європейського комітету з питань запобігання катуванню чи нелюдським або таким, що принижує гідність, поводження чи покаранню; за ред. А.Є. Костіна, зі вступ. словами Й.Л. Бронза, М.М. Гнатовського, А.О. Кориневича, А.Є. Костіна, Г.А. Мамедова. Одеса : Фенікс, 2021. 370 с.

9. Ягунов Д.В. Пенітенціарна система України: історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування : монографія / Д.В.Ягунов ; Державна пенітенціарна служба України. 4-те вид., перероб.та доп. Одеса : Фенікс, 2011. 446с.

В. Допоміжна

1. Gale W. Legislative drafting : a new approach : a comparative study of methods in France, Germany, Sweden and The United Kingdom / W. Dale. L. : Butterworths, 1977. 341 p.

2. Elliot C. & Quinn F., (2000), Criminal Law. London, 94 p.

3. The Oxford companion to American Law, (2002). Edited by Kermit L. Hall. Oxford University Press.

4. The Swedish Penal Code, (1999). Stockholm, 182 p.

5. Van Kalmthout A. M., (2005). Probation and Probation Services : a European perspective. Conference on Probation and Aftercare (14–16 November, Istanbul).

6. Whitfield Dick, (2001). Introduction to the Probation Service. Winchester : Reprint. 234 p.

7. Калашник Н. Г., Олійник Ю. О. Пробація – забезпечення національної безпеки новими методами. *Практика виконання альтернативних покарань (пенологічні та правові аспекти)*. 2008. № 1. С. 4–5.

8. Кулик О. Г. Пробація. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Т. 5. Київ : Укр. енцикл., 2003. С. 146–147.
9. Лисодєд О., Степанюк А. Покарання та громадські санкції у діяльності Служби тюрем і пробації Швеції. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 4 (35). С. 99–109.
10. Лисодєд О., Степанюк А. Умови відбування покарання у тюрмах Швеції. *Вісник прокуратури*. 2003. № 6(24). С. 111–116.
11. Львовчкін В. А. Нормативно-правові та організаційні засади забезпечення реалізації в Україні міжнародних стандартів з прав і свобод засуджених до позбавлення волі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Львовчкін Володимир Анатолійович. Київ : 2002. 196 с.
12. Мостепанюк Л. О. Довічне позбавлення волі як вид кримінального покарання : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Мостепанюк Людмила Олександрівна. Київ : 2005. 194 с.
13. Пересмотренные Европейские пенитенциарные правила: новые указания для пенитенциарных служб по гуманному обращению с заключенными. URL: <https://www.coe.int/ru/web/portal/-/revised-european-prison-rules-new-guidance-to-prison-services-on-humane-treatment-of-inmates> (дата звернення: 21.10.2023).
14. Пенітенціарна теорія і практика та права людини : навч.-метод. посібник: для здобувачів вищої освіти ступеня д-ра філософії, спец. – 081 «Право» / О.В. Дикий, М.О. Д'ячкова, В.Г. Пожар та інш. / НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2021. 43 с.
15. Савченко А. В. Порівняльний аналіз кримінального законодавства України та федерального кримінального законодавства Сполучених Штатів Америки : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.08 / Савченко Андрій Володимирович. Київ : 2007. 616 с.
16. Свірець В.В. Організаційно-правове забезпечення реформування пенітенціарної системи України. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Дніпр. ун-т внутр. справ. Дніпро, 2021. 210 с.
17. Седик Ю. Підтримка пенітенціарної реформи в Україні : працюємо разом, щоб сприяти змінам. Швейцарсько-український проект : висновки та рекомендації (січень 2009 – квітень 2012) / Ю. Седик, В. Сергеева. Київ : Швейцарське бюро співробітництва в Україні, 2012. 40 с.
18. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи : порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : монографія. Київ : Юрисконсульт, 2006. 1048 с.
19. Хавронюк М. І. Сучасне загальноєвропейське кримінальне законодавство : проблеми гармонізації : монографія / Хавронюк М. І. Київ : Істина, 2005. 264 с.
20. Яцишин М.М. Історико-правові засади кримінально-виконавчої політики України: монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 448 с.

Г. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України - <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Вся база «Законодавство України» 184924 документи. Інтернет-ресурс. – <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a>
3. Єдиний державний реєстр судових рішень – <http://www.reyestr.court.gov.ua>
4. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
5. Міністерство юстиції України – <http://www.minjust.gov.ua>
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.go>